

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālrunis: 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobelev.lv

**IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS UN SPORTA KOMITEJAS SĒDES
P R O T O K O L S**

Dobelē

2025. gada 19. martā

Nr. 3

Sēde sasaukta plkst. 14:00

Sēdi atklāj plkst. 14:02

Sēdes audioieraksts publicēts Dobeles novada pašvaldības mājaslapā:

<https://www.dobelev.lv/lv/strukturvieniba/izglitiba-kulturas-un-sporta-komiteja>

Sēdi vada: Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētājs Guntis Safranovičs.

Sēdē piedalās komitejas locekļi:

Linda Karloviča, Ainārs Meiers, Andris Podvinskis, Viesturs Reinfelds, Dace Reinika, Indra Špela.

Sēdē nepiedalās komitejas locekļi:

Sintija Liekniņa, Sanita Olševska.

Sēdē piedalās:

deputāti Ģirts Ante, Kristīne Briede, Sarmīte Dude, Māris Feldmanis, Ivars Gorskis, Gints Kaminskis, Edgars Laimiņš, Ivars Stanga, Sociālā dienesta vadītāja Baiba Lucaua-Makalistere, Dobeles Jaunatnes iniciatīvu un veselības centra darbinieki Inita Neimane, Agija Sileniece, Inga Zaļetilo, Dobeles novada jauniešu domes dalībnieki Ksenija Rumpe, Laura Mitrēvica, Viktorija Voroncova, Reičela Mozule, Amanda Kārkliņa, Alise Nordena, Edgars Mihaļenko, Anna Biete, Ksenija Vidze, Anastasija Jerofejeva, Ksenija Kiseļova, Marta Ivaškina, Raivis Šakirovs, Ralfs Čuhnovs, Evelīna Kusiņa, Kristīne Anna Borovika.

Sēdē piedalās pašvaldības administrācijas, iestāžu darbinieki un citi:

pieslēgumā ZOOM platformā: deputāts Andrejs Spridzāns, izpilddirektors Agris Vilks, Juridiskās nodaļas vadītāja Aiva Pole-Grinšpone, vietniece Anita Veltensone, Finanšu un grāmatvedības nodaļas vadītāja Jolanta Kalniņa, Personāla nodaļas vadītāja Anda Tivča, Nekustamo īpašumu nodaļas vadītājs Kaspars Lākša, Administratīvās nodaļas domes lietvedības sekretāre Daina Polīkarpova, Attīstības un plānošanas nodaļas vadītāja Laila Šereiko, Infrastruktūras nodaļas vadītāja Elvija Namsone, Dobeles Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centra vadītāja Monta Mantrova, Pašvaldības policijas priekšnieks Jānis Fecers u.c.

Informācijas tehnoloģiju nodaļas datorsistēmu un datortīklu administrators Gints Dzenis.

Protokolē: komiteju sekretāre Rita Bērtule.

Guntis Safranovičs aicina sākt darba kārtības jautājumu izskatīšanu.

Darba kārtība:

Nr. p.k.	Lēmumprojekta nosaukums	Ziņo
1.	Par nolikuma "Dobeles novada jauniešu domes nolikums" apstiprināšanu	G.Safranovičs
2.	Par nolikuma "Grozījumi nolikumā "Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā nolikums" apstiprināšanu	G.Safranovičs
3.	Par grozījumu Dobeles novada domes 2023. gada 26. oktobra lēmumā Nr.422/14 "Par Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā izveidi"	G.Safranovičs
4.	Par Dobeles novada pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokumenta "Dobeles novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programma 2025.–2027. gadam" apstiprināšanu	G.Safranovičs

1.

Par nolikuma "Dobeles novada jauniešu domes nolikums" apstiprināšanu

(G.Safranovičs)

Dace Reinika izsaka priekšlikumu veikt tehniskus precizējumus 2. punktā attiecībā uz "Pašvaldību likumu" un 9. punktā pārdomāt sastāva skaitu.

Atbild Guntis Safranovičs.

Izsakās Andris Podvinskis, Inga Zaļetilo, Inita Neimane.

Viesturs Reinfelds izsaka priekšlikumu, ka nepieciešams mainīt 25. punkta redakciju "ne mazāk kā 50 procenti DNJD locekļi".

Guntis Safranovičs apstiprina, ka līdz domes sēdei nepieciešamās izmaiņas tiks veiktas.

Jautā Dace Reinika.

Atbild Agija Sileniece, Inita Neimane.

Izsakās Andris Podvinskis, Viesturs Reinfelds, Guntis Safranovičs, Indra Špela, Dace Reinika.

Guntis Safranovičs ierosina atbalstīt lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai novada domes sēdē.

Izglītības, kultūras un sporta komiteja vienojoties atbalsta lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai domē (lēmuma projekts 1. pielikumā).

2.

Par nolikuma "Grozījumi nolikumā "Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā nolikums" apstiprināšanu

(G.Safranovičs)

Deputātiem jautājumu un iebildumu nav.

Guntis Safranovičs ierosina atbalstīt lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai novada domes sēdē.

Izglītības, kultūras un sporta komiteja vienojoties atbalsta lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai domē (lēmuma projekts 2. pielikumā).

3.

Par grozījumu Dobeles novada domes 2023. gada 26. oktobra lēmumā Nr.422/14 "Par Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā izveidi"

(G.Safranovičs)

Deputātiem jautājumu un iebildumu nav.

Guntis Safranovičs ierosina atbalstīt lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai novada domes sēdē.

Izglītības, kultūras un sporta komiteja vienojoties atbalsta lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai domē (lēmuma projekts 3. pielikumā).

4.

Par Dobeles novada pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokumenta "Dobeles novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programma 2025.–2027. gadam" apstiprināšanu

(G.Safranovičs)

Izsakās Dace Reinika.

Jautā Kristīne Briede.

Atbild Guntis Safranovičs, Ivars Gorskis.

Izsakās Dace Reinika, Gints Kaminskis.

Guntis Safranovičs ierosina balsot par lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai domes sēdē.

Izglītības, kultūras un sporta komiteja, atklāti balsojot: PAR - 6 (Linda Karloviča, Ainārs Meiers, Andris Podvinskis, Dace Reinika, Guntis Safranovičs, Indra Špela), PRET – nav, ATTURAS – 1 (Viesturs Reinfelds), NOLEMJ virzīt lēmuma projektu izskatīšanai domes sēdē (lēmuma projekts 4.pielikumā).

Sēde slēgta plkst. 14:38

Sēdes vadītājs

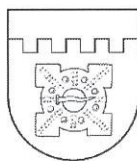
G.Safranovičs
(21.03.2025.)

Protokolēja

R.Bērtule
(21.03.2025.)

Sēdes audioieraksts publicēts Dobeles novada pašvaldības mājaslapā:
<https://www.dobele.lv/lv/strukturvieniba/izglitibas-kulturas-un-sporta-komiteja>

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālrunis: 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobeles.lv

**LĒMUMS
Dobelē**

2025. gada 27. martā

Nr. __/5

Par nolikuma “Dobeles novada jauniešu domes nolikums” apstiprināšanu

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 8. punktā, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 73. panta pirmās daļas 1. punktā, Jaunatnes likuma 5.panta 2.daļas 5.punktu un 6.daļu, noteikto, atklāti balsojot: PAR -, PRET –, ATTURAS –, Dobeles novada dome NOLEMJ:

Apstiprināt nolikumu “Dobeles novada jauniešu domes nolikums” (pielikumā).

Domes priekšsēdētājs

I. Gorskis

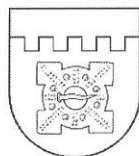
Iesniedz: I.Gorskis

Sagatavoja: G.Safranovičs

Izskatīts šādās pašvaldības institūcijās: -

Personas, kuras aicināmas uz domes vai sēdi: -

Pieņemto lēmumu nosūtīt: Dobeles jaunatnes iniciatīvu un veselības centram

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobeles.lv

APSTIPRINĀTS
ar Dobeles novada domes
2025. gada 27. marta
lēmumu Nr. _____

Dobeles novada jauniešu domes nolikums

*Izdots saskaņā ar
Jaunatnes likuma 5.panta 2.daļas 5.punktu un 6.daļu*

I. Vispārīgie noteikumi

1. Dobeles novada jauniešu dome (turpmāk –DNJD) ir Dobeles novada domes (turpmāk – Dome) izveidota institūcija, kurā apvienojas Dobeles novada jaunieši, lai nodrošinātu Dobeles novada jauniešu interešu pārstāvniecību un vajadzību aizstāvību, piedāvātu dažādu jautājumu risinājumus no jauniešu skatupunkta, sagatavojot priekšlikumus Domei.
2. DNJD darbojas saskaņā ar Pašvaldības likumu, Jaunatnes likumu, Jaunatnes politikas pamatnostādnēm, šo nolikumu un citiem normatīvajiem aktiem.
3. DNJD darbību koordinē Dobeles novada pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) atbalsta iestāde Dobeles Jaunatnes iniciatīvu un veselības centrs (turpmāk – DJIVC).
4. DNJD veic uzdevumus savas kompetences ietvaros, sadarbojoties ar valsts un pašvaldību institūcijām un citām fiziskām un juridiskām personām.
5. DNJD sadarbojas ar pašvaldības Jaunatnes lietu konsultatīvo komisiju (turpmāk – JLKK). DNJD par pieņemtajiem lēmumiem un izstrādātajiem priekšlikumiem regulāri informē DJIVC un JLKK.
6. Nolikums nosaka DNJD darbības mērķus, uzdevumus, funkcijas, tiesības, pienākumus un organizatorisko struktūru.

II. DNJD darbības mērķi un uzdevumi

7. DNJD darbības mērķi ir:
 - 7.1. sekmēt pašvaldības jauniešu sadarbību, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas darbā ar jaunatni;
 - 7.2. nodrošināt Dobeles novada jauniešu interešu pārstāvniecību un aizstāvību, veicinot jauniešu personīgo izaugsmi un līdzdalību sociālajās, politiskajās, izglītības, kultūras un sporta norisēs vietējā un valsts mērogā.
8. DNJD uzdevumi ir:
 - 8.1. piedalīties jauniešu interešu un vajadzību izpētē un analizēšanā, izstrādāt priekšlikumus pašvaldības jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai;
 - 8.2. veicināt pašvaldības jauniešu sadarbību un pieredzes apmaiņu;

- 8.3. veicināt jauniešu sadarbību ar pašvaldību, skolēnu pašpārvaldēm, citām jauniešu domēm, institūcijām un organizācijām;
- 8.4. līdzdarboties pašvaldības organizētajos pasākumos, kā arī pašiem organizēt dažāda rakstura pasākumus jauniešiem;
- 8.5. izplatīt informāciju par jauniešiem piedāvātajām iespējām;
- 8.6. iesaistīties pašvaldības darbā ar jaunatni un tā ietvaros organizētajos pasākumos, projektos un programmās;
- 8.7. izskatīt ierosinājumus un priekšlikumus, kas saistīti ar jauniešu interešu un vajadzību īstenošanu Dobeles novadā un pārstāvēt novada jauniešu viedokli.

III. DNJD struktūra un darba organizācija

9. DNJD sastāvā brīvprātīgi darbojas ne mazāk kā 15 (piecpadsmit) Dobeles novada aktīvie jaunieši vecumā no 13- 25 gadiem, kuriem tiek piešķirtas balsstiesības un kuri ir izteikuši vēlmi pārstāvēt savu izglītības iestādi vai jaunatnes organizāciju, darboties jauniešu un novada interesēs, pilnveidot sevi un uzlabot jauniešu situāciju pašvaldībā.
10. DNJD sastāvā tiek aicināti Dobeles novada jaunieši, izglītības iestāžu pašpārvalžu pārstāvji, jauniešu organizāciju pārstāvji, iniciatīvu grupu pārstāvji un studējošie jaunieši.
11. Pieteikumus dalībai DNJD pretendenti var iesniegt jebkurā laikā, elektroniski nosūtot tos uz e-pasta adresi dobelesnovadajauniesudome@gmail.com vai iesniedzot personīgi DJIVC. Pretendents pieteikumā norāda savu motivāciju dalībai DNJD. DNJD pieteikumus izskata un apstiprina nākamajā DNJD sēdē.
12. DNJD no sava vidus ievēlē DNJD valdi, kuras sastāvā ir priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, sekretārs, sabiedrisko attiecību speciālists, multimediju dizaina speciālists.
13. DNJD valdes sastāvu pēc valdes vēlēšanām apstiprina DJIVC vadītāja.
14. Lai nodrošinātu DNJD darbības nepārtrauktību, katra kalendārā gada septembrī DNJD izsludina termiņu kandidatūru pieteikšanai DNJD valdes vēlēšanām.
15. DNJD valdes vēlēšanas notiek katru gadu novembrī. Vēlēšanu norises datumu DNJD izsludina katra gada septembrī.
16. DNJD valdi apstiprina uz 1 (vienu) gadu saskaņā ar valdes vēlēšanu rezultātiem.
17. DNJD loceklis var tikt izslēgts no DNJD sastāva:
 - 17.1. pēc paša DNJD locekļa paša vēlēšanās;
 - 17.2. pēc DNJD locekļu balsojuma, kas ierosināts ar pamatotu iemeslu;
 - 17.3. ja bez attaisnojoša iemesla nav ieradies uz 3 (trīs) DNJD sēdēm;
 - 17.4. ja dalību DNJD negodprātīgi izmanto kā attaisnojumu izglītības iestādes neapmeklēšanai;
 - 17.5. ja klaji pārkāpj DNJD nolikumu un DJIVC iekšējās kārtības noteikumus.
18. DNJD darbu koordinē un vada DNJD valdes priekšsēdētājs.
19. DNJD sēdes notiek vismaz vienu reizi mēnesī, nepieciešamības gadījumā var tikt sasauktas ārkārtas sēdes.
20. DNJD priekšsēdētāja prombūtnes laikā tā pienākumus veic priekšsēdētāja vietnieks.
21. DNJD sēdes protokolē DNJD sekretārs.
22. DNJD sēdēs, neskaitot DNJD locekļus, var piedalīties DJIVC darba ar jaunatni speciālisti, JLKK un pašvaldības pārstāvji un citas uzaicinātās personas, kā arī ikviens, kas vēlas brīvprātīgi tajās piedalīties.

IV. Lēmumu pieņemšanas kārtība

23. Lēmumus DNJD pieņem balsojot.
24. Balsošana notiek atklāti vai aizklāti, iepriekš par to vienojoties.
25. DNJD ir tiesīga pieņemt lēmumus, ja tās sēdē piedalās ne mazāk kā 8 (astoņi) DNJD locekļi.
26. DNJD lēmumus pieņem ar klātesošo DNJD dalībnieku vairākumu.
27. Ja balsošanas rezultātā balsu skaits ir vienāds, izšķirošā ir DNJD priekšsēdētāja balss.

V. DNJD tiesības, pienākumi un atbildība

28. DNJD ir tiesības:
- 28.1. piedalīties JLKK sēdēs;
 - 28.2. saņemt no pašvaldības institūcijām informāciju par DNJD kompetencē esošajiem jautājumiem;
 - 28.3. risināt ar pašvaldības jaunatni saistītos jautājumus un virzīt tos izskatīšanai pašvaldības JLKK un Domē.
 - 28.4. izteikt priekšlikumus par pašvaldības budžeta līdzekļu sadali, nosakot prioritātes ar jauniešiem saistītās jomās.
 - 28.5. sniegt informāciju par DNJD darbu masu informācijas līdzekļos.
29. DNJD pienākumi ir:
- 29.1. izzināt, pētīt un analizēt Dobeles novada jauniešu vēlmes, vajadzības un iespējas sociālajā, politiskajā, izglītības, kultūras un sporta jomā;
 - 29.2. izstrādāt un iesniegt priekšlikumus par sportu un veselīgu dzīvesveidu veicinošiem pasākumiem, par jauniešu vēlmēm un vajadzībām kultūras jomā, par jauniešu interesēm un vēlmēm neformālās un interešu izglītības jomā Dobeles novadā;
 - 29.3. pārzināt un popularizēt jaunatnes aktivitāšu piedāvājumu Dobeles novadā;
 - 29.4. pārstāvēt DNJD pašvaldības un citu organizāciju rīkotajos pasākumos jauniešiem;
 - 29.5. sadarboties ar skolēnu pašpārvaldēm un veikt jauniešu aptaujas skolās;
 - 29.6. informēt Dobeles novada jauniešus par viņiem piedāvātajām iespējām Dobeles novadā;
 - 29.7. veicināt sadarbību ar novada iestādēm un institūcijām savas kompetences ietvaros.
30. DNJD dalībnieku pienākumi:
- 30.1. katrs dalībnieks ir atbildīgs par viņam uzticēto, noteikto pienākumu, godprātīgu izpildi, ir atbildīgs par DNJD sēžu, organizēto pasākumu apmeklējumu un tēla veidošanu;
 - 30.2. darbs DNJD nedrīkst traucēt vai ietekmēt izglītības iestādes apmeklējumu, kā arī sekmes.
31. DNJD dalībnieku atbildība:
- 31.1. dalībnieki ir atbildīgi par viņiem uzticēto pienākumu godprātīgu izpildi un tiesību realizāciju;
 - 31.2. dalībnieki ir atbildīgi par informācijas konfidencialitātes ievērošanu.

VI. DNJD sēdes un darba kārtība

32. DNJD sēdes norises vietu un darba kārtību nosaka DNJD priekšsēdētājs vai DJIVC darba ar jaunatni speciālists, un informē DNJD locekļus ne vēlāk kā 3 (trīs) darba dienu laikā pirms sēdes.
33. DNJD sēdes tiek protokolētas. Protokolā atspoguļo DNJD sēdes norisi un pieņemtos lēmumus. Protokolu paraksta sēdes vadītājs un sekretārs.
34. DNJD priekšsēdētājs ir atbildīgs par DNJD darbu, vada sēdes, pārstāv DNJD dažādos pasākumos, ir informēts par jauniešu aktivitātēm novadā, līdzdarbojas dažādos projektos kuros pārstāv DNJD intereses un viedokļus.
35. DNJD priekšsēdētāja vietnieks ir atbildīgs par DNJD darbu un vada sēdes priekšsēdētāja prombūtnes laikā, pārstāv DNJD dažādos pasākumos, ir informēts par jauniešu aktivitātēm novadā, līdzdarbojas dažādos projektos kuros pārstāv DNJD intereses un viedokļus.
36. DNJD sabiedrisko attiecību speciālists sagatavo preses relīzes par DNJD pasākumiem un sēdēm, sniedz informāciju medijiem, atbild par DNJD sociālo tīklu profiliem, kontaktējas ar sadarbības partneriem u.c..
37. DNJD sekretārs noformē protokolu, kuru 5 (piecu) darba dienu laikā iesniedz pašvaldības Jaunatnes lietu speciālistam, sagatavo projektu pieteikumus, pasākumu tāmes, kā arī atbild par DNJD dokumentāciju.

38. DNJD multimediju dizaina speciālists sagatavo vizuālos materiālus DNJD profiliem sociālajos medijos, veido afišas, veic pasākumu fotografēšanu un filmēšanu, veic iegūto foto un video attēlu apstrādi.
39. DNJD ir tiesīga izveidot atsevišķu aktivitāšu darba grupas, kuru sastāvā ir jaunieši, kuri nav DNJD locekļi.
40. Darba grupas sagatavo priekšlikumus, kurus izskata DNJD.

VII. DNJD finansējums

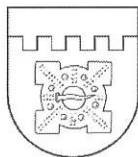
41. Finansējums DNJD pasākumiem tiek piešķirts no DJIVC pamatbudžeta līdzekļiem šiem mērķiem paredzētā budžeta ietvaros.
42. DNJD katra kalendārā gada oktobrī sagatavo DNJD pasākumu budžeta tāmi nākamajam gadam un iesniedz to DJIVC.
43. DNJD finansējuma tāmes izpildi kontrolē DJIVC.
44. DNJD ar DJIVC saskaņo konkrēta pasākuma izdevumu tāmi un pēc pasākuma norises iesniedz izdevumu norakstīšanas aktu DJIVC noteiktā kārtībā.
45. Finansējumus DNJD darbības nodrošināšanai un iniciatīvām var tikt piesaistīts, piedaloties projektu konkursos un piesaistot sponsorus un atbalstītājus.

VIII. Noslēguma jautājumi

46. DNJD nolikumu un tā grozījumus apstiprina Dome.
47. Dome var lemt par DNJD darbības izbeigšanu, ja to ierosina DNJD valde vai DJIVC vadītāja.

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobele, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobele.lv

LĒMUMS
Dobelē

2025. gada 27. martā

Nr. __/5

Par nolikuma “Grozījumi nolikumā “Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā nolikums” apstiprināšanu

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 11. punktā, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 73. panta pirmās daļas 1. punktā, Ministru kabineta 2017.gada 12.septembra noteikumu Nr.545 “Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā” 14.punktu, atklāti balsojot: PAR -, PRET -, ATTURAS -, Dobeles novada dome NOLEMJ:

Apstiprināt nolikumu “Grozījumi nolikumā “Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā nolikums” (pielikumā).

Domes priekšsēdētājs

I. Gorskis

Iesniedz: I.Gorskis

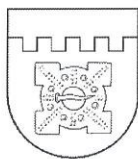
Sagatavoja: G.Safranovičs

Izskatīts šādās pašvaldības institūcijās: -

Personas, kuras aicināmas uz domes vai sēdi: -

Pieņemto lēmumu nosūtīt: Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā, Dobeles novada Centrālās pārvaldes Juridiskajai nodaļai

Pielikums
Dobeles novada domes
2025. gada 27. marta
lēmumam Nr. _____

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobeles.lv

APSTIPRINĀTS
ar Dobeles novada domes
2025. gada 27. marta
lēmumu Nr. _____

Nolikums “Grozījumi nolikumā “Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā nolikums””

*Izdots saskaņā ar
Ministru kabineta 21017.gada 12.septembra noteikumu Nr.545
“Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā” 14.punktu*

Izdarīt nolikumā “Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā nolikums” (apstiprināts ar Dobeles novada domes 2023. gada 26. oktobra lēmumu Nr.441/14) šādus grozījumus:

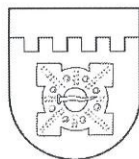
1. Papildināt nolikumu ar 6.1.¹ apakšpunktu šādā redakcijā:

“6.1.¹ uzraudzīt Domes apstiprinātās Dobeles novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programmas 2025.–2027. gadam izpildi;”

2. Aizstāt nolikuma 8.1.apakšpunktā vārdus “Domes pārstāvi” ar vārdiem “Dobeles novada Centrālās pārvaldes Juridiskās nodaļas juristu bērnu tiesību aizsardzības jautājumos”.

Domes priekšsēdētājs

I. Gorskis

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobele, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobelev.lv

LĒMUMS
Dobelē

2025. gada 27. martā

Nr. __/5

Par grozījumu Dobeles novada domes 2023. gada 26. oktobra lēmumā Nr.422/14 “Par Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā izveidi”

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 10. panta pirmās daļas 21. punktu un 2017. gada 12.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 545 “Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā” 4. punktu, atklāti balsojot: PAR -, PRET - , ATTURAS - , Dobeles novada dome NOLEMJ:

Izdarīt Dobeles novada domes 2023.gada 26.oktobra lēmumā Nr.442/14 “Par Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā izveidi” šādu grozījumu:

Aizstāt lēmuma 1.1.apakšpunktā vārdus “Guntis Safranovičs, Dobeles novada domes priekšsēdētāja vietnieks izglītības, kultūras, sporta un sociālo lietu jomā” ar vārdiem “Evija Beisjuka, Dobeles novada Centrālās pārvaldes Juridiskās nodaļas juriste bērnu tiesību aizsardzības jautājumos”.

Domes priekšsēdētājs

I. Gorskis

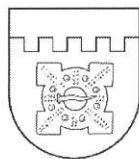
Iesniedz: I.Gorskis

Sagatavoja: G.Safranovičs

Izskatīts šādās pašvaldības institūcijās: -

Personas, kuras aicināmas uz domes vai sēdi: -

Pieņemto lēmumu nosūtīt: Dobeles novada Centrālās pārvaldes Personāla nodaļai, Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā: Dobeles novada bāriņtiesa, Dobeles novada Izglītības pārvalde, Dobeles novada Centrālās pārvaldes Juridiskajai nodaļai, Dobeles novada pašvaldības policijai, Dobeles novada Sociālajam dienestam

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobelev.lv

LĒMUMS
Dobelē

2025. gada 27. martā

Nr. __/5

Par Dobeles novada pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokumenta “Dobeles novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programma 2025.–2027. gadam” apstiprināšanu

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 10. panta pirmās daļas 3. un 19. punktu un ievērojot Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66.panta pirmajā daļā noteikto, atklāti balsojot: PAR -, PRET -, ATTURAS -, Dobeles novada dome NOLEMJ:

Apstiprināt Dobeles novada pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokumentu “Dobeles novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programma 2025.–2027. gadam” (lēmuma pielikumā).

Domes priekšsēdētājs

I. Gorskis

Iesniedz: G.Safranovičs

Sagatavoja: Sadarbības grupa bērnu tiesību aizsardzības jomā

Izskatīts šādās pašvaldības institūcijās: -

Pieņemto lēmumu nosūtīt: Dobeles novada bāriņtiesai, Dobeles novada Centrālās pārvaldes Informācijas tehnoloģiju nodaļai, Dobeles novada Izglītības pārvaldei, Dobeles novada Kultūras pārvaldei, Dobeles novada pašvaldības policijai, PIUAC, Dobeles novada Centrālās pārvaldes Sabiedrisko attiecību nodaļai, Dobeles novada Sociālajam dienestam, Dobeles novada Sporta pārvaldei, Sadarbības grupa bērnu tiesību aizsardzības jomā

APSTIPRINĀTA
ar Dobeles novada domes
2025.gada 27. marta lēmumu Nr.-----

**DOBELES NOVADA PAŠVALDĪBAS
BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS PROGRAMMA
2025.–2027. GADAM**

Dobeles
2025

SATURS

Ievads.....	3
I. <u>Esošās situācijas raksturojums</u>	4
1. <u>Demogrāfiskā situācija un bērnu skaits Dobeles novadā</u>	4
2. <u>Pašvaldības atbalsts ģimenēm ar bērniem</u>	4
3. <u>Bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpe</u>	7
4. <u>Izglītības nodrošinājums un brīvā laika pavadīšanas iespējas</u>	9
5. <u>Bērnu un jauniešu līdzdalība</u>	12
6. <u>Veselības aprūpe</u>	13
7. <u>Likumpārkāpumu profilakses darbs ar bērniem</u>	16
II. <u>Galvenās problēmas bērnu tiesību aizsardzības jomā</u>	167
III. <u>Rīcības plāns 2025.-2027.gadam</u>	19

IEVADS

Pašvaldību likuma¹ 4.panta pirmās daļas 11.punktā noteikts, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir īstenot bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un interešu aizsardzību attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta pirmajā daļā² noteikts, ka pašvaldība analizē stāvokli bērnu tiesību ievērošanas jomā, izstrādā un īsteno bērnu tiesību aizsardzības programmu pašvaldības administratīvajā teritorijā. Šīs funkcijas veikšana uzticēta Dobeles novada pašvaldības sadarbības grupai bērnu tiesību aizsardzības jomā (turpmāk – Sadarbības grupa), kuru ar 2023.gada 26.oktobra lēmumu apstiprināja Dobeles novada dome. Sadarbības grupa atbilstoši 2023.gadā 26.oktobrī apstiprinātajam nolikumam organizēja sanāksmes, diskusijas par to, kā pilnveidot starpinstitucionālo sadarbību, lai uzlabotu situāciju bērnu tiesību aizsardzībā pašvaldībā. 2024.gada 21.martā tika apstiprināta Sadarbības grupas izstrādātā Dobeles novada pašvaldības starpprofesionāļu komandas bērnu tiesību aizsardzības jomā darbības kārtība, kas tika aprobēta visās izglītības iestādēs un citās institūcijās. 2025.gada janvārī Izglītības pārvalde organizēja izglītības iestāžu vadītāju un atbalsta personāla sanāksmi, lai analizētu veiksmes un neveiksmes līdzšinējā darbā, diskutētu par nepieciešamajiem uzlabojumiem turpmākajā darbā.

2024.gada augustā Sadarbības grupa uzsāka darbu pie Bērnu tiesību aizsardzības programmas 2025. – 2027. gadam (turpmāk – bērnu tiesību aizsardzības programma) izstrādes. Bērnu tiesību aizsardzības programma pašvaldībā ir nepieciešama vairāku iemeslu dēļ:

1. bērnu tiesību nodrošināšana: programma palīdz nodrošināt, ka visi bērni saņem zināmas tiesības un pienākumus, kā arī aizsardzību pret diskrimināciju, vardarbību un bērnu izmantošanu;
2. sociālā iekļaušana: izstrādājot programmu, tiek veicināta bērnu iekļaušana sabiedrībā, nodrošinot, ka viņi saņem piekļuvi izglītībai, veselības aprūpei un sociālajiem pakalpojumiem;
3. preventīva pieeja: programma palīdz identificēt un novērst bērnu aizsardzības problēmas, pirms tās kļūst par nopietnām krīzēm. Tas ietver informācijas sniegšanu vecākiem, pedagogiem un citiem aprūpes sniedzējiem par bērnu tiesībām un labklājību;
4. koordinācija ar citām institūcijām: programma veicina sadarbību starp dažādām institūcijām, piemēram, izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem un tiesu sistēmu, lai efektīvāk risinātu bērnu vajadzības;
5. sabiedrības izpratnes veicināšana: programma var palīdzēt palielināt sabiedrības izpratni par bērnu tiesībām un nepieciešamību tās aizstāvēt, veicinot aktīvāku sabiedrības iesaisti šajā jautājumā;
6. politikas attīstība: programma var kalpot kā pamats politikas plānošanai un lēmumu pieņemšanai, kas attiecas uz bērnu labklājību pašvaldībā.

Kopumā bērnu tiesību aizsardzības programmas izstrāde ir būtiska garantija, ka tiek nodrošināta bērnu labklājība, drošība un attīstība visos sabiedrības līmeņos.

Lai pilnvērtīgi izstrādātu bērnu tiesību aizsardzības programmu, noteiktu veicamos uzdevumus, nepieciešams analizēt esošo situāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā pašvaldībā.

¹ Pašvaldību likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums>

² Bērnu tiesību aizsardzības likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

I. Esošās situācijas raksturojums

1. Demogrāfiskā situācija un bērnu skaits Dobeles novadā

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu ar 2021. gada 1. jūliju izveidots Dobeles novads, kurā agrākais Dobeles novads apvienots ar Auces novadu un Tērvetes novadu.

Demogrāfisko situāciju Dobeles novadā raksturo vairākas būtiskas iezīmes:

1. iedzīvotāju skaits pēdējos gados ir bijis samērā stabils, tomēr redzama tendence uz iedzīvotāju skaita samazināšanos, kas ir saistīta ar migrāciju un dzimstības rādītāju izmaiņām;
2. novērojams, ka pieaugušo skaits, īpaši senioru segmentā, ir audzis, kamēr jauniešu skaits samazinās, kas liecina par to, ka jauni cilvēki bieži dodas mācīties un strādāt uz lielākām pilsētām vai ārzemēm, jo viņiem novadā ir grūti atrast izvēlētajai profesijai atbilstošu izglītības iestādi vai darbu;
3. zems dzimstības līmenis un salīdzinoši augsts mirstības rādītājs ir būtiski faktori, kas ietekmē demogrāfisko situāciju. Tas ir saistīts ar ģimenes plānošanas tendencēm un ekonomiskajiem apstākļiem;
4. ilgtermiņa migrācija uz lielākām pilsētām un ārzemēm ir viens no vadošajiem faktoriem, kas veicina iedzīvotāju skaita samazināšanos lauku apvidos, tostarp arī Dobeles novadā.

Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka iedzīvotāju skaits Dobeles novadā kopš 2021. gada janvāra samazinājies par 3,7%. Vērtējot jaundzimušo skaitu novadā un izglītojamo skaitu novada izglītības iestādēs, secināms, ka šajā laikā ir vērojamas bērnu skaita svārstības arī pozitīvā virzienā, taču satraucoši zemi dzimstības rādītāji ir pēdējos piecos gados, kas liecina par to, ka izglītības iestādes kļūs mazāk piepildītas. Ir svarīgi, ka pašvaldība un citas institūcijas analizē un plāno pasākumus, lai veicinātu demogrāfiskās situācijas uzlabošanu, atbalstot jaunās ģimenes un uzlabojot dzīves kvalitāti.

2. Pašvaldības atbalsts ģimenēm ar bērniem

Atbilstoši Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 9.punktam viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus. Pašvaldība ir izveidojusi Dobeles novada Sociālo dienestu, kuram deleģējusi īstenot pašvaldības noteiktās kompetences sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, sociālās aprūpes, sociālā darba, sociālās rehabilitācijas un veselības veicināšanas jomā.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma³ 11.panta 2.punktā ir noteikti Sociālā dienesta uzdevumi, kā piemēram, veikt sociālo darbu ar personām, ģimenēm un personu grupām, sniegt sociālos pakalpojumus vai organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, audžuģimenēm, aizbildņiem, personām, kuras aprūpē kādu no ģimenes locekļiem, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma personām, personām ar garīga rakstura traucējumiem un citām personu grupām, kurām tas nepieciešams.

Pašvaldības Sociālajā dienestā iespējams iesniegt pieteikumu trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa piešķiršanai un saņemt šo statusu apliecinošu izziņu. Izziņa par trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu nepieciešama, lai saņemtu sociālo palīdzību,

³ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/68488-socialo-pakalpojumu-un-socialas-palidzibas-likums>

sociālos pakalpojumus, pabalstus un dažādus atvieglojumus. Trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa piešķiršanai tiek vērtēti mājsaimniecības ienākumi atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam.

Trūcīgas mājsaimniecības ienākuma sliekšnis ir 50% apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā, pārējām personām mājsaimniecībā ienākumu sliekšnim piemēro koeficientu 0,7. Bet maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis Dobeles novadā ir noteikts 70% apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā, pārējām personām mājsaimniecībā ienākumu sliekšnim piemēro koeficientu 0,7. Mainoties mediānai, katru gadu atbilstoši likumā paredzētajiem procentiem ir atšķirīgs arī ienākumu sliekšnis, lai atbilstu trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusam.

Pamatojoties uz Dobeles novada domes 2021.gada 31.augusta saistošajiem noteikumiem Nr. 6 "Par sociālās palīdzības pabalstiem Dobeles novadā"⁴, trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm piešķir:

1. pamata sociālās palīdzības pabalstus:
 - 1.1. garantētā minimālā ienākuma pabalsts;
 - 1.2. mājokļa pabalsts;
2. papildu sociālās palīdzības pabalstus:
 - 2.1. pabalsts krīzes situācijā;
 - 2.2. pabalsts veselības aprūpes izdevumu apmaksai;
 - 2.3. pabalsts bērna apgērbam un ar izglītību saistītu izdevumu apmaksai;
 - 2.4. pabalsts ēdināšanas izdevumu segšanai pirmsskolas izglītības iestādē;
 - 2.5. pabalsts izglītojamo ēdināšanai.

Papildus pašvaldība sniedz sekojošu atbalstu trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm:

- nekustamā īpašuma maksājumu atvieglojumi;
- pārtikas un higiēnas paku nodrošināšana;
- atlaides vecāku līdzmaksājumam profesionālās ievirzes izglītībā.

Atbilstoši pašvaldības izdotajiem normatīvajiem aktiem ģimenēm ar bērniem ir iespējams saņemt:

- pabalstu sociālās rehabilitācijas plāna mērķu sasniegšanai;
- pabalstu bērna piedzimšanas gadījumā;
- Ziemassvētku pabalstu (konfekšu pakas);
- atbalstu mājokļa vides pielāgošanai personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem;
- atbalstu bērnu ēdināšanai pašvaldības izglītības iestādēs;
- atlaides vecāku līdzmaksājumam profesionālās ievirzes izglītībā;
- atbalstu aizbildnībā un audžuģimenē esošiem bērniem.

Dobeles novada attīstības programmā 2021.-2027. gadam secināts, ka novada teritorijā ir pieejams daudzveidīgs sociālo pakalpojumu klāsts, tomēr svarīgi to attīstīt arī turpmāk, veidojot gan jaunus sociālos pakalpojumus, gan pilnveidojot esošos.

Atbilstoši Dobeles novada domes 2024.gada 25. aprīļa saistošajiem noteikumiem Nr. 13 "Par sociālajiem pakalpojumiem Dobeles novadā"⁵ pašvaldības Sociālais dienests sniedz divdesmit piecus dažādus sociālos pakalpojumus, no kuriem attiecībā uz ģimenēm ar bērniem kā būtiskākie jāatzīmē:

⁴ Dobeles novada domes 2021.gada 31. augusta saistošie noteikumi Nr. 6 "Par sociālās palīdzības pabalstiem Dobeles novadā". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/326962-par-socialas-palidzibas-pabalstiem-dobeles-novada>

⁵ Dobeles novada domes 2024.gada 25.aprīļa saistošie noteikumi Nr. 13 "Par sociālajiem pakalpojumiem Dobeles novadā". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/352805-par-socialajiem-pakalpojumiem-dobeles-novada>

1. sociālā darba pakalpojums, kas nodrošina profesionālu palīdzību personām (ģimenēm), lai veicinātu vai atjaunotu to spēju sociāli funkcionēt, kā arī lai mazinātu sociālo atstumtību, attīstot personas pašas resursus un iesaistot to atbalsta sistēmās. Sociālā darba pakalpojums ietver riska novērtēšanu vai daudzpakāpju izvērtēšanu ģimenēs ar bērniem, personas (ģimenes) vajadzību un resursu izvērtēšanu, personas (ģimenes) sociālo problēmu noteikšanu, personas (ģimenes) sociālā gadījuma vadīšanas plāna izstrādi un/vai individuālo sociālās rehabilitācijas plānu izstrādi, sociālo gadījumu vadīšanu, individuālas sociālā darbinieka konsultācijas, personas (ģimenes) vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem izvērtēšanu un organizēšanu personas sociālo problēmu risināšanai un informācijas sniegšanu par pakalpojumiem un sociālo palīdzību;
2. krīzes centra pakalpojums, kas nodrošina drošu naktsmītni, sociālo un psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām (ģimenēm), lai atgūtu fizisko un psihisko veselību, spēju integrēties sabiedrībā, personīgo resursu apzināšanos, sociālo prasmju un zināšanu novērtēšanu, pilnveidošanu un attīstīšanu;
3. atelpas brīža pakalpojums, kas nodrošina īslaicīgu diennakts sociālās aprūpes pakalpojumu personām no trīs gadu vecuma ar funkcionāliem traucējumiem, kuras dzīvo ģimenēs un kurām ir noteikta invaliditāte un izsniegts Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk – VDEĀVK) atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar funkcionāliem traucējumiem;
4. dienas aprūpes centra pakalpojums, kas nodrošina personu ar garīga rakstura traucējumiem un personu ar invaliditāti uzraudzību un individuālu psihosociālu atbalstu, palīdzību pašaprūpē, izglītošanu un kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Pakalpojums tiek sniegts, lai veicinātu personu iekļaušanos sabiedrībā, jaunu sociālo kontaktu veidošanu, personīgo resursu apzināšanos, sociālo prasmju attīstīšanu;
5. dienas centra pakalpojums, kas nodrošina personu izglītošanu, kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas, psihosociālo atbalstu, veicinot iekļaušanos sabiedrībā, jaunu sociālo kontaktu veidošanos, personīgo resursu apzināšanos un sociālo prasmju attīstīšanu. Dienas centra pakalpojums ietver: darbošanos interešu grupās, izglītojošas lekcijas, sociālā darbinieka pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, radošas aktivitātes, pašaprūpes prasmju veicināšanu;
6. ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā bērniem, kas nodrošina pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja nav iespējama aprūpe un audzināšana audžuģimenē vai pie aizbildņa, ja bērni nesaņem valsts finansētus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus;
7. speciālistu pakalpojumi, kas nodrošina personai (ģimenei) klātienē profesionālas psihologa vai citu speciālistu konsultācijas un palīdzību, kuru objektīvu apstākļu dēļ persona (ģimene) nespēj pati sev nodrošināt;
8. izglītojošo un atbalsta grupu pakalpojums, kas nodrošina personām (ģimenēm) iespēju mazināt sociālo izolētību, saņemt atbalstu, gūt motivāciju, grupā risināt esošās problēmas, palīdzēt atjaunot personas (ģimenes) sociālās funkcionēšanas spējas, veicinot ģimenes locekļu (personu) izglītošanos, jaunu prasmju un iemaņu apgūšanu, lai palīdzētu radīt priekšnoteikumus labvēlīgai sociālajai videi;
9. aprūpes pakalpojums nepilngadīgām personām ar invaliditāti, kas nodrošina bērniem ar invaliditāti aprūpi, uzraudzību, pašaprūpes spēju attīstīšanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu dzīvesvietā. Tiesības saņemt pakalpojumu ir bērniem līdz 18 gadu vecumam, kuriem ar VDEĀVK lēmumu ir noteikta invaliditāte un izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, ja bērna likumiskais pārstāvis vai audžuģimene nodarbinātības

vai citu objektīvu iemeslu dēļ nevar nodrošināt šī bērna aprūpi un uzraudzību nepieciešamajā apjomā un Dienests ir konstatējis šādas aprūpes nepieciešamību;

10. sociālā mentora pakalpojums, kas nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, uzlabo personas dzīves kvalitāti un attīsta spējas patstāvīgi sociāli funkcionēt, iekļauties sabiedrībā, attīsta spējas palīdzēt pašam sev. Pakalpojuma ietvaros tiek veicināta sociālo prasmju apguve, pilnveide un apgūto prasmju nostiprināšana, nodrošinot individuālu konsultatīvu, praktisku, izglītojošu, asistējošu un emocionālu atbalstu dzīvesvietā un sociālajā vidē;
11. ģimenes asistenta pakalpojums, kas nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, bērnu aprūpē, audzināšanā, uzraudzīšanā un māsaimniecības vadīšanā;
12. asistenta un pavadoņa pakalpojums bērniem ar invaliditāti, kas tiek nodrošināts bērniem no 5 līdz 18 gadu vecumam, kuriem ar VDEĀVK lēmumu ir noteikta invaliditāte un izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, lai veicinātu socializāciju ārpus mājas;
13. higiēnas pakalpojums, kas tiek nodrošināts personām, kurām sociālo apstākļu vai sociālo prasmju trūkuma dēļ nav iespējams nodrošināt savu un savu ģimenes locekļu personisko higiēnu. Pakalpojums ietver mazgāšanos dušā, veļas mazgāšanas un veļas žāvēšanas pakalpojumus;
14. sociālās rehabilitācijas pakalpojums bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām, kas ir sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kopums, kas tiek nodrošināts personām, lai tās spētu atgūt fizisko, psihisko veselību un integrētos sabiedrībā;
15. sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbībā cietušām pilngadīgām personām, kas ir sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kopums, kas tiek nodrošināts personām, lai tās spētu atgūt fizisko, psihisko veselību un integrētos sabiedrībā;
16. sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbību veikušām pilngadīgām personām, kas ir sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kopums, kas tiek nodrošināts personām, lai novērstu vai mazinātu turpmākus vardarbības riskus.

3. Bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpe

Bāriņtiesu likuma 4.panta otrajā daļā⁶ norādīts, ka bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 11.panta 2.punktam viens no pašvaldības uzdevumiem ir sniegt sociālos pakalpojumus vai organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, audžuģimenēm [...]. Līdz ar to būtiski izvērtēt pašvaldībā esošo situāciju pilnvērtīgas dzīves apstākļu nodrošināšanā, labvēlīgas sociālās vides nodrošināšanā un bērnu un bez vecāku gādības palikušo bērnu tiesībām augt ģimeniskā vidē.

Sociālais dienests sniedz sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību ģimenēm, kuras nonākušas dienesta redzeslokā. Gadījumos, kad situācija ģimenēs nemainās, uzlabojumi nav novērojami, ģimenes ar bērniem nonāk pašvaldības Dobeles novada bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesas) redzeslokā. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 2.panta pirmo daļu bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 7.¹ pantu katram bērnam ir neatņemamas tiesības uz ģimeni un atbilstoši minētā likuma 26.panta pirmajai daļai ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide, un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē [...]. Civillikuma⁷ 203.panta pirmajā daļā un Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmajā daļā noteikti tie apstākļi, kas var būt

⁶ Bāriņtiesu likums. LR likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/139369-barintiesu-likums>

⁷ Civillikums. Pieejams: <https://m.likumi.lv/ta/id/225418-civillikums>

par pamatu bērna aizgādības tiesību pārtraukšanai. Aizgādības tiesību pārtraukšana ir pagaidu līdzeklis. No vienas puses, tās mērķi ir novērst apdraudējumu bērnam, no otras puses, dot vecākam iespēju novērst tos apstākļus, kas bija pamatā aizgādības tiesību pārtraukšanai. Aizgādības tiesību pārtraukšana ir būtisks vecāka tiesību ierobežojums. Aizgādības tiesību pārtraukšana vecākam ir galējais līdzeklis, ja nav iespējams novērst bērna vislabākajām interesēm nelabvēlīgos apstākļus, viņam paliekot vecāka aizgādībā.⁸

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 39.panta pirmo daļu pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par bērna ārpusģimenes aprūpi, bāriņtiesa nekavējoties par to informē bērna vecāku dzīvesvietas sociālo dienestu un lūdz sniegt nepieciešamo palīdzību bērna vecākiem. Pasākumiem, kas tiek veikti laikā, kamēr vecākam ir pārtrauktas aizgādības tiesības, ir jābūt vērstiem uz to apstākļu, kas bijuši aizgādības tiesību pārtraukšanas pamatā, novēršanu un vecāka un bērna atkalapvienošanu. Atbilstoši Civillikuma 203.panta ceturtajai daļai [...], ja gada laikā no aizgādības tiesību pārtraukšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai. Līdz ar to bāriņtiesas pienākums ir lemt par iespēju bērna vecākiem pārtrauktās aizgādības tiesības atjaunot.

Vērtējot vecāku skaitu, kuriem bāriņtiesa pārskata gadā atjaunojusi pārtrauktās aizgādības tiesības, secināms, ka skaitliskais rādītājs ir mazs, piemēram, 2022. un 2023.gadā bāriņtiesa diviem vecākiem ir atjaunojusi pārtrauktās aizgādības tiesības. Analizējot iemeslus, kāpēc tik maz gadījumos vecākiem tiek atjaunotas aizgādības tiesības pašvaldības administratīvajā teritorijā, secināms, ka vecākiem pietrūkst motivācijas un vēlmes novērst apstākļus, kas bija par pamatu bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanai, piemēram, vecāks atsakās sadarboties ar sociālo dienestu, nenotiek sadarbība ar ārpusģimenes pakalpojuma sniedzēju, lai veicinātu saskarsmi ar bērnu, ir finansiāli izdevīgi apstākļi vecākam (nav jāuztur bērns, jo to dara pašvaldība).

Gadījumos, kad vecākam ir pārtrauktas bērna/bērnu aizgādības tiesības, bērnam nodrošināma ārpusģimenes aprūpe. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 4.panta ceturto daļu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem nodrošināma aprūpe ģimeniskā vidē — audžuģimenē, pie aizbildņa, un tikai tad, ja tas nav iespējams, aprūpe tiek nodrošināta ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. No minētā izriet, ka primāri jāmeklē iespējas bērnam tikt ievietotam ģimeniskā vidē — audžuģimenē vai pie aizbildņa.

Atbilstoši lietu piekritībai par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu pašvaldībā 2024.gada 31.decembrī ārpusģimenes aprūpē atradās 107 bērni, no tiem audžuģimenēs uzturējās 20 bērni, aizbildņu ģimenēs — 69 bērni un ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās — 18 bērni. Par 20 ģimenēm (29 bērni kopā) bāriņtiesa pārskata gadā informējusi pašvaldības sociālo dienestu, jo tajās nepietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana.

2024. gadā 19 vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības (25 bērni kopā), 17 bērniem nodrošināta ārpusģimenes aprūpe, no tiem - 1 ievietots audžuģimenē, 15 - aizbildņu ģimenē, 1 - institūcijā.

Ja gada laikā no aizgādības tiesību pārtraukšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai, izņemot gadījumu, kad aizgādības tiesības nevar atjaunot no vecāka neatkarīgu apstākļu dēļ. 2024.gadā bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu iesniegt prasību tiesā par bērna aizgādības tiesību atņemšanu 11 vecākiem. Pēc Bāriņtiesas sagatavotajiem un tiesās iesniegtajiem prasību pieteikumiem ar tiesas spriedumiem 3 personām ir atņemtas aizgādības tiesības uz 3 bērniem.

Kā pozitīvu rādītāju var minēt vecāku sadarbību ar sociālo dienestu, uzdevumu izpildi un pozitīvu motivāciju, negaidot normatīvajos aktos noteikto gada termiņu. 2024.gadā ar bāriņtiesas lēmumu 3 vecākiem ir atjaunotas aizgādības tiesības uz bērniem, un 3 bērni varēja atgriezties vecāku aprūpē un audzināšanā. Tas liecina par to, ka daļa vecāku apzinās savas kļūdas un vēlas atgūt savus bērnus, kuriem iepriekš bija radījuši sliktus dzīves apstākļus un nepiemērotu vidi.

⁸ Tiesu prakses apkopojums. Aizgādība, saskarsme, uzturlīdzekļi. 2022. Pieejams: <https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesu-prakses-apkopojuumi/civiltiesibas>

Bērnām, kurš palicis bez vecāku gādības, nodrošināma ārpusģimenes aprūpe. Bērna interesēs ir primāri nodrošināt iespēju bērnam augt pie aizbildņa vai audžuģimenē, un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam tiek nodrošināta ārpusģimenes aprūpe institūcijā. Diemžēl, bāriņtiesai joprojām ir problēmas nodrošināt ģimenisku vidi vairākiem vienas ģimenes bērniem un bērniem pusaudžu vecumā, kuriem ir uzvedības un atkarības problēmas, kā arī nereti paši bērni pauž viedokli, ka viņi nevēlas atrasties aizbildņu ģimenēs vai audžuģimenēs, cerot, ka vecāki atgūs pārtrauktās aizgādības tiesības.

Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās. Pārskata periodā kopējais aizbildņu skaits ir 46, no kuriem 27 ir vecvecāki, 8 citi radnieki, bet 11 citas personas.

Uz 2024. gada decembri Dobeles novadā ir 9 audžuģimenes, no tām 1 krīzes audžuģimene. 2024. gadā ārpusģimenes aprūpe beigusies:

- 1 bērnam, kurš bija ievietots audžuģimenē un ir sasniedzis pilngadību;
- 6 bērniem, kuriem bija nodibināta aizbildnība, un viņi ir sasnējuši pilngadību;
- 5 bērniem, kuri atgriezās vecāka aprūpē, jo vecākam atjaunotas pārtrauktās aizgādības tiesības.

4. Izglītības nodrošinājums un brīvā laika pavadīšanas iespējas

Pašvaldības prioritāte izglītības jomā ir izglītojamajiem nodrošināt kvalitatīvu, konkurētspējīgu, izglītojamo vajadzībām un spējām atbilstošu un pieejamu izglītību. Lai prioritāti īstenotu, pašvaldībā ir sakārtots un izveidots visu izglītības pakāpju iestāžu tīkls jeb izglītības ekosistēma, kas ir atbilstoša pieprasījumam pirmsskolas izglītībā un vispārizglītojošajās izglītības pakāpēs, profesionālajā izglītībā, kā arī profesionālās ievirzes izglītībā.

Dobeles novada Izglītības pārvalde sadarbībā ar visām izglītības iestādēm īsteno izvirzīto stratēģisko mērķi: augstas kvalitātes izglītība ikvienā izglītības iestādē, kas veido mērķtiecīgas, atbildīgas un veiksmīgas personības.

Mērķa īstenošanai ir izvirzīti galvenie darbības virzieni:

1. pedagogi - datos balstīta pedagogu un atbalsta personāla profesionālā pilnveide;
2. izglītības saturs - mācību sasniegumu vērtēšana ikviena izaugsmei. Lasītprasmes veicināšana, sākot no pirmsskolas vecuma;
3. atbalsts ikviena izaugsmei - starpinstitucionālā sadarbība (preventīvs darbs vardarbības un mācību pamešanas risku mazināšanai). Kvalitatīva un datos balstīta iekļaujošā izglītība, atbalsts talantu attīstībai;
4. pārvaldība - mācību procesa un sasniegto rezultātu, tai skaitā izglītojamo individuālo sniegumu, monitorēšana. Dobeles novada Izglītības pārvaldes vizītes izglītības iestādēs, mācību procesa vērošana, sarunas ar vadības komandām. Datos balstītu lēmumu pieņemšana.

Pirmsskolas izglītība tiek nodrošināta 9 pirmsskolas izglītības iestādēs (turpmāk – PII): Annenieku PII “Riekstiņš”, Auru PII “Auriņš, Dobeles PII “Jāņtārpiņš”, Dobeles PII “Spodrītis”, Dobeles PII “Zvaniņš”, Dobeles PII “Valodiņa” ar specializāciju valodas traucējumos, Krimūnu PII “Ābolītis”, Auces PII “Vecauce”, Auces PII “Pīlādītis”. Kopumā 2024./2025.m.g. pirmsskolas izglītības iestādēs Valsts izglītības informācijas sistēmā (turpmāk –VIIS) reģistrēti 974 audzēkņi.

Pirmsskolas izglītības grupas ir izveidotas arī astoņās skolās: Annas Brigaderes pamatskolā, Augstkalnes pamatskolā, Bikstu pamatskolā, Gardenes pamatskolā, Mežinieku pamatskolā, Penkules pamatskolā, Bēnes pamatskolā, Bērzupes pamatskolā ar speciālās izglītības programmu. Pie skolām izveidotajās pirmsskolas izglītības grupās VIIS kopumā reģistrēti 364 audzēkņi.

Dobeles novadā no visiem 1334 pirmsskolas izglītības pakāpēs reģistrētajiem audzēkņiem obligātajā (5-6 gadi) pirmsskolas izglītībā VIIS reģistrēti 637 audzēkņi.

Vispārizglītojošo izglītību sākumskolas, pamatskolas un vidējās izglītības pakāpēs Dobeles novada pašvaldība nodrošina 12 izglītības iestādēs: Annas Brigaderes pamatskolā, Augstkalnes pamatskolā, Bikstu pamatskolā, Gardenes pamatskolā, Mežinieku pamatskolā, Penkules

pamatskolā, Dobeles sākumskolā, Auces vidusskolā, Bēnes pamatskolā, Dobeles 1. vidusskolā, Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošajā vidusskolā, Dobeles Valsts ģimnāzijā.

Kopumā 2024./2025.m.g. vispārējās izglītības programmās izglītības iestādēs VIIS reģistrēti 2484 izglītojamie pamatizglītības pakāpē, 380 – vidējās izglītības pakāpē.

Pašvaldība izglītojamajiem nodrošina iespēju apgūt arī profesionālās izglītības programmas Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošajā vidusskolā (turpmāk – DAVV). Izglītības iestāde piedāvā apgūt friziera, lietveža, datorsistēmu tehnika, automehāniķa, viesmīlības pakalpojumu speciālista, pavāra profesiju. Profesionālo izglītību DAVV apgūst 313 jaunieši.

Profesionālo izglītību Bērzupes pamatskolā iespējams apgūt arī audzēkņiem, kas apguvuši speciālās izglītības programmas. Izglītības iestāde ir licencējusi izglītības programmu “Ēdināšanas pakalpojumi” ar iegūstamo kvalifikāciju – virtuves darbinieks. 2024./2025. mācību gadā programmā profesiju apgūst 12 jaunieši. Vienlaikus Bērzupes pamatskolā ir izveidota arī darba iemaņu klase, kurā mācības apgūst 19 izglītojamie.

Pašvaldības izglītības iestādēs kā iekļaujošas tiek īstenotas arī speciālās izglītības programmas, kurās kopumā mācās 165 izglītojamie:

1. speciālās izglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem (33 izglītojamie);
2. speciālās izglītības programma izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem (1 izglītojamais);
3. speciālās izglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem (103 izglītojamie);
4. speciālās izglītības programmas izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem (28 izglītojamie).

Dobeles novadā speciālo izglītības programmu apguve notiek integrēti 8 izglītības iestādēs: Auces vidusskolā, Augstkalnes pamatskolā, Dobeles 1.vidusskolā, Dobeles sākumskolā, Bikstu pamatskolā, Penkules pamatskolā, Mežinieku pamatskolā un Gardenes pamatskolā. Savukārt 5 izglītības iestādēs speciālo izglītības programmu apguve tiek organizēta nodalīti atsevišķās klasēs: Auces vidusskolā, Penkules pamatskolā, Dobeles sākumskolā, Mežinieku pamatskolā.

Pašvaldībā ir izglītības iestāde, kas gan pirmsskolā, gan pamatizglītībā īsteno tikai speciālās izglītības programmas. Tā ir Bērzupes pamatskola, kurā mācās 5 pirmsskolas izglītības audzēkņi, 33 audzēkņi 1. – 9. klašu grupā un kā iepriekš minēts – darba iemaņu klasē 19 audzēkņi, savukārt arodklasē – 12 audzēkņi.

Pašvaldības dibinātās vispārizglītojošās un profesionālās ievirzes izglītības iestādes piedāvā arī daudzveidīgas interešu izglītības programmas. Interešu izglītības mērķis ir radīt iespējas bērnu un jauniešu personības vispusīgai un harmoniskai attīstībai, tādējādi sekmējot formālajā izglītībā iegūto zināšanu un prasmju papildināšanu, talanta izkopšanu, pašattīstību, profesionālo iemaņu apguvi, karjeras plānošanu, lietderīgu brīvā laika pavadīšanu un socializāciju.

Kopumā Dobeles novada skolās tiek īstenota 161 interešu izglītības programma un 40 profesionālās ievirzes programmas, t.sk.:

1. 84 kultūrizglītības programmas (dejas, mūzika, vizuālā un lietīšķā māksla, teātris, folklorā);
2. 35 sporta programmas (sporta spēles, vispārējā fiziskā sagatavotība, koriģējošā vingrošana, vieglatlētika, orientēšanās, tūrisms, dambrete);
3. 11 vides izglītības programmas (mazpulki, gidi, ekoloģija, vides un novada vēstures izpēte, floristika);
4. 18 tehniskās jaunrades programmas (robotika, datorgrafika, programmēšana);
5. 8 jauniešu iniciatīvu programmas (līderība, skauti, gaidas, jaunsargi, debates);
6. 5 citas programmas (žurnālistika, svešvalodas, literārā jaunrade, satiksmes noteikumu mācība, pirmā palīdzība).

Profesionālās ievirzes izglītības programmas ir iespējams apgūt 4 izglītības iestādēs: Dobeles Mūzikas skolā (225 audzēkņi), Dobeles Mākslas skolā (222 audzēkņi), Dobeles Sporta skolā (358 audzēkņi) un Auces Mūzikas un mākslas skolā (175 audzēkņi).

Gan skolu interešu izglītības pulciņi, gan profesionālās ievirzes izglītības iestādes ar saviem audzēkņiem aktīvi iesaistās gan Dobeles novada, gan Zemgales reģiona, kā arī Latvijas mēroga skatēs un konkursos, kā arī aktīvi atbalsta ar līdzdalību pašvaldības organizētās aktivitātes un pasākumus, nereti skolu radošie jaunieši izsaka arī savas idejas kultūras aktivitātēm.

Izglītīto skolēnus atbilstoši viņu interesēm un talantiem, rosināt viņu iesaistīšanos ārpusskolas mācību un kultūras aktivitātēs, veicināt viņu darbošanos uz sasniegumiem – tas viss ir vērtējams kā kvalitatīvs pedagogu darbs un pašvaldības atbalsts darbam ar talantīgajiem skolēniem, kas katru mācību gadu ar augstiem sasniegumiem popularizē Dobeles novada vārdu ne tikai Zemgales reģionā, bet arī Latvijā, pat ārpus tās robežām.

Jau sesto gadu turpinās Latvijas Nacionālā kultūras centra apmaksātā kultūrizglītības programma "Latvijas skolas soma", kurā piedalījās visi Dobeles novada skolu izglītojamie. Programmas mērķis - katram mūsu novada skolēnam nodrošināt iespēju iepazīt Latvijas mākslas un kultūras norises (mūzikā, teātrī, dejā, cirkā, vizuālajā mākslā, kino, arhitektūrā, dizainā, materiālajā un nemateriālajā kultūras mantojumā, literatūrā un grāmatniecībā), kas saistītas ar mācību un audzināšanas darba saturu. Projekta ietvaros skolēniem ir iespēja apmeklēt koncertlekcijas, izrādes, kino filmas gan klātienē, gan attālināti, apmeklēt muzejus, piedalīties muzeju pedagoģiskajās, interaktīvi izglītojošajās, mākslinieciski radošajās nodarbībās, aplūkot dažādas Latvijas pilsētvides un to arhitektūru. Dobeles novada izglītojamie programmu "Latvijas skolas soma" novērtē kā papildu izglītojošas kultūras aktivitātes.

Pēdējos divos gados skolu kolektīviem ir veidojusies veiksmīga sadarbība ar pašvaldības bibliotēkām, vienlīdz kvalitatīvi vērtējamas aktivitātes ir gan pilsētu, gan lauku teritorijās. Sadarbībā ar skolām bibliotekāri arī skolēnu mērķauditorijai plāno un organizē daudzveidīgas izglītojošas nodarbības, tikšanās ar grāmatu autoriem, bērnu darbu izstādes, bērnus un viņu vecākus iesaista ikgadējā aktivitātē "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija", organizē konkursu "Skaļā lasīšana" u.c., tādējādi radot interesi par literatūru, vienlaikus sniedzot ieguldījumu bērnu un jauniešu lasītprasmes veicināšanā.

Lai nodrošinātu kvalitatīvas izglītības piedāvājumu, izglītības iestādes veiksmīgi sadarbojas ar Dobeles Jaunatnes iniciatīvu un veselības centru (turpmāk - DJIVC), kas ir pašvaldības dibināta izglītības atbalsta iestāde un nodrošina metodisko, psiholoģisko, informatīvo, un citu intelektuālo atbalstu pedagogiem, izglītojamajiem, izglītojamo vecākiem un izglītības iestādēm. DJIVC darbības mērķis ir nodrošināt izglītības atbalstu un karjeras attīstības atbalstu pašvaldības izglītojamajiem, viņu vecākiem, pedagogiem, kā arī jaunatnes politikas īstenošanu Dobeles novadā. Centra mērķauditorija ir bērni un jaunieši vecumā no 3 līdz 25 gadiem. DJIVC psihologi, logopēdi un speciālais pedagogs regulāri piedalās novada izglītības iestāžu atbalsta komandu darbā. DJIVC nodrošina individuālas konsultācijas pie atbalsta personāla – izglītības psihologa, psihoterapijas speciālista, skolotāja logopēda, pedagoga karjeras konsultanta, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga, jaunatnes lietu speciālistiem un jaunatnes darbiniekiem. DJIVC īsteno 11 neformālās izglītības programmas bērniem un jauniešiem par tēmām: veselīgs dzīvesveids; droša vide apkārt; atkarības; seksuālā un reproduktīvā veselība, emocionālās attīstības un sociālo prasmju veicināšanas programma bērniem un jauniešiem (saskarsmes veidošana, konflikti un to risināšana, mobings); meiteņu un zēnu grupa; STOP 4-7 programma: agrīna intervence bērniem ar uzvedības problēmām, jauniešu neformālā izglītība – Domā plašāk!, jauniešu līdzdalība – pakāpiens pa pakāpienam, karjeras izglītība 1.- 4. klašu izglītojamajiem, 5.- 9. klašu izglītojamajiem, 10.- 12. klašu izglītojamajiem. Nodarbības atbilstoši vecumam un mērķauditorijai aktuālajai tēmai piesaka izglītības iestāde. Visas konsultācijas un nodarbības Dobeles novada bērniem un jauniešiem ir bezmaksas.

Veiksmīga sadarbība skolām ir izveidojusies ar Dobeles PIUAC, kas piedāvā izzinošas nodarbības bērniem un pedagogiem īpašu tehnoloģisko aprīkojumu izzināšanā un apguvē.

Aizvadītos mācību gadus Dobeles novada izglītības iestādes aktīvi iesaistījās vairākos projektos: Erasmus projektā "Aktivitātes iekļaujošās izglītības stiprināšanai", Eiropas Sociālā fonda projektā "Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai", Eiropas Sociālā fonda projektā „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”, kā arī Eiropas Sociālā fonda projektā "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" - "PuMPuRS". Projektu mērķi bija sniegt atbalstu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai, veicināt izglītojamo izpratni un atbildību par cieņpilnām savstarpējām attiecībām, sociālajām prasmēm un vērtību orientāciju.

2023. gada nogalē iepriekšminētie projekti noslēdzās, sasniegtie rezultāti bija manāmi, un, lai darbs turpinātos, Dobeles novada dome apstiprināja Rīcības programmu "Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2024. – 2028. gadam"⁹.

Lai veicinātu bērnu un jauniešu saturīgu un lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, popularizējot veselīgu dzīvesveidu, kā arī atbalstītu nevalstisko organizāciju un fizisko personu iniciatīvu bērnu un jauniešu brīvā laika organizēšanā, pašvaldība ik gadu izsludina atklātu konkursu bērnu un jauniešu vasaras nometņu atbalstam. 2024. gadā šim mērķim pašvaldība piešķir 12 371 euro astoņu vasaras nometņu organizēšanai, kas tika plānotas bērniem un jauniešiem no 9 līdz 19 gadu vecumam.

5. Bērnu un jauniešu līdzdalība

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 13. pantu bērnam ir tiesības brīvi izteikt savas domas, saņemt un sniegt jebkāda veida informāciju, tiesības tikt uzklautam, tiesības uz apziņas un ticības brīvību, uz biedrošanās brīvību, piedalīties pašpārvaldē izglītības, kultūras un sporta jomā, jebkurās citās jomās, kas skar bērna intereses, bērna viedoklim veltāma pienācīga vērība atbilstoši viņa vecumam un briedumam. Līdzdalība ir vērtīga prasme, kā arī process, kurā bērni piedalās sev būtisku jautājumu izlemšanā. Līdzdalība ir priekšnosacījums pilnvērtīga mācību procesa nodrošināšanai, un tā ir saistīta ar bērna sociālo iekļaušanos.

Pašvaldībā tiek veidota labvēlīga, iekļaujoša un atbalstoša vide bērnu un jauniešu līdzdalības veicināšanai, tāda vide, kurā bērni un jaunieši var brīvi izteikt savas domas, idejas un vēlmes. Pašvaldības izglītības atbalsta iestādes DJIVC mērķis ir nodrošināt izglītības atbalstu un karjeras attīstības atbalstu pašvaldības izglītojamajiem, viņu vecākiem, pedagogiem, kā arī jaunatnes politikas īstenošanu Dobeles novadā.

DJIVC ir atbildīgs par jaunatnes politiku Dobeles novadā, jauniešu iniciatīvu un līdzdalības veicināšanu, kā arī bērnu un jauniešu lietderīgu brīvā laika pavadīšanu. Praktisko darbu ar jaunatni īsteno DJIVC Jauniešu mājā Dobelē, Aucē un Augstkalnē, kā arī jaunatnes darbinieks mobilajā darbā ar jaunatni vietās, kur nav jauniešu mājas. Piedaloties DJIVC piedāvātajās aktivitātēs un pasākumos, jaunieši apgūst jaunas zināšanas, prasmes un veido attieksmi patstāvīgas dzīves uzsākšanai, kā arī jauniešiem ir lielāka izpratne par līdzdalības iespējām savā kopienā. DJIVC sniedz jauniešiem piekļuvi informācijai par viņu tiesībām, iespējām un atbalsta sistēmām, tādējādi attīstot jauniešu kritiskās domāšanas un problēmu risināšanas prasmes. DJIVC sadarbojas ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru, kas jauniešiem piedāvā dažādas iespējas iesaistīties vietējā, nacionālā un starptautiskā līmeņa projektos. Novada jaunieši īstenojuši vietējā mēroga iniciatīvu projektus par tēmām - līdzdalība, neformālā izglītība, mentālā veselība, medijpratība, sports un veselīgs dzīvesveids, telpu labiekārtošana u.c. DJIVC jaunatnes darbinieki vairākos gadījumos ir veikuši atbalsta funkcijas. DJIVC paspārnē darbojas biedrība "Dobeles Jauniešu dome" (turpmāk - DJD), kas regulāri tiekas, organizē pasākumus, īsteno projektus, kur jauniešiem ir iespēja mācīties vienam no otra. DJD aktīvie jaunieši ar jaunatnes darbinieku atbalstu uzsākuši Dobeles novada jauniešu domes izveidi, jaunieši piedalījušies apmācībās par līdzdalību un projektu īstenošanu.

⁹ "Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2024. – 2028. gadam". Pieejams: <https://www.dobele.lv/lv/dokumenti-0>

Lai veicinātu jauniešu līdzdalību, pašvaldība ir izveidojusi projektu fondu finansiāla atbalsta saņemšanai jauniešu un jaunatnes biedrību projektu programmā. Projektu konkurss tiek izsludināts divas reizes gadā ar kopējo finansējumu 5550,00 EUR, viena projekta maksimālā atbalstāmā summa ir līdz 600,00 EUR. Laika posmā no 2021.gada līdz 2024. gadam īstenoti 35 projekti.

Lai veicinātu jauniešu līdzdalību izglītības procesos, 11 Dobeles novada izglītības iestādēs darbojas skolēnu pašpārvalde, kas iesaistās skolas dzīves veidošanā, dažādu pasākumu organizēšanā un projektu īstenošanā. DJIVC nodrošina pašpārvalžu dalībnieku un atbalsta personu izglītošanu, piedāvājot apmācības un pieredze apmaiņas pasākumus, tādējādi veicinot jauniešu līdzdalību viņiem aktuālu jautājumu risināšanā un lēmumu pieņemšanā. Pašpārvalžu dalībnieki katru gadu aktīvi iesaistās Dobeles novada jauniešiem organizētajos pasākumos, kā piemēram, “Kafija ar politiķiem” un “Jaunatnes forums”. DJIVC direktores vietniece ir pašvaldības kontaktpersona, kas nodrošina atbalstu novada izglītības iestāžu pašpārvaldēm projektu īstenošanā iniciatīvas “Kontakts” ietvaros (Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2024.-2026. gadam valsts budžeta finansējums). Laika posmā no 2021.gada līdz 2024.gadam projektu īstenoja: Bikstu pamatskola, Dobeles Valsts ģimnāzija (2 reizes), Dobeles 1.vidusskola (2 reizes) un Bēnes pamatskola.

Dobeles novada dome ir izveidojusi Jaunatnes lietu konsultatīvo komisiju, kurā darbojas arī jauniešu pārstāvji. Komisijas darbības mērķis ir veicināt pašvaldības darbu ar jaunatni saskaņotu īstenošanu, veicinot jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē.

Dobeles novada bērniem un jauniešiem karjeras attīstības atbalsts tiek nodrošināts gan DJIVC, gan izglītības iestādēs. Dobeles novada skolās mācību gada laikā tiek īstenoti dažādi karjeras attīstības atbalsta pasākumi: tikšanās ar skolu absolventiem, tikšanās ar tālākās izglītības iestādes pārstāvjiem, gan apmeklējot tālākās izglītības iestādes, gan uzņemot tos Dobeles novada skolās, mācību ekskursijas uz dažādiem Latvijas uzņēmumiem, valsts un pašvaldības iestādēm, zinātnes un inovāciju centriem un tml., Vislatvijas “Ēnu diena”, mācību ekskursija uz nacionālo jauno profesionāļu meistarības konkursu “SkillsLatvia”, dalība VIAA organizētajā Vislatvijas “karjeras nedēļā”. Dobeles novada Karjeras diena ir tradicionāls karjeras attīstības atbalsta pasākums Dobeles novadā. Tam ir 2 galvenās mērķauditorijas - pamatskolas izglītojamie (9. klašu izglītojamie) ar mērķi rosināt izglītojamos iepazīt izglītības iespējas Dobeles novadā un tā apkārtnē un veicināt savlaicīgu un apzinātu personīgo lēmumu pieņemšanu par tālāko izglītību, un vidusskolas izglītojamie (11. un 12. klašu izglītojamie) ar mērķi rosināt izglītojamos izzināt savas izglītības un attīstības iespējas pēc vidusskolas absolvēšanas, veicināt izglītojamo uzņemību un motivāciju mācīties un izvēlēties savām spējām, interesēm un iespējām atbilstošu izglītības/karjeras ceļu un nākamo profesiju.

6. Veselības aprūpe

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 12.panta otro daļu, bērnam ir tiesības uz bezmaksas veselības aprūpi, ko nosaka valsts programma. Valsts nodrošina visiem bērniem agrīnu attīstības izvērtējumu no pusotra gada līdz triju gadu vecumam, lai sekmētu attīstības traucējumu un iespējamu speciālo vajadzību savlaicīgu atpazīšanu. Minēto izvērtējumu nodrošina ģimenes ārsts. Nacionālā veselības dienesta tīmekļvietnē aplūkojami valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi bērniem no 0 – 18 gadu vecumam.

Sabiedrības veselība ir svarīgs sabiedrības sociālās vienotības un vienlīdzības, pārticības un nabadzības izplatības, kā arī vides faktoru un kultūras normu rādītājs. Pašvaldībai ilgtermiņa ekonomiskajai un sociālajai attīstībai ir nepieciešama laba iedzīvotāju veselība. Pašvaldību likumā kā viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir noteikta – gādāt par iedzīvotāju veselību, īstenojot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus un organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.

Stacionāros un ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus Latvijā nodrošina valsts, pašvaldību un privātās institūcijas, kuru darbību regulē 2018.gada 28.augusta Ministru kabineta noteikumi Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība"¹⁰.

Valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus bērniem pašvaldībā nodrošina:

- 20 ģimenes ārsti, kuri sniedz pakalpojumu iedzīvotājiem 26 prakses vietās;
- Ukru feldšeru – veselības punkts (pašvaldības struktūrvienība);
- SIA "Dobeles un apkārtnes slimnīca" (pašvaldības kapitālsabiedrība).

Vienlaikus pašvaldības administratīvajā teritorijā ir pieejamas ārstu speciālistu prakses, kas sniedz ambulatoros pakalpojumus:

- ārsta prakse neiroloģijā;
- ārsta prakse narkoloģijā un psihiatrijā;
- ārsta prakses dermatoloģijā, veneroloģijā;
- 2 ārsta prakses ginekoloģijā, dzemdniecībā;
- klīniskā psiholoģe, kognitīvi biheiviorālā psihoterapeite.

Ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu piedāvājumā ietilpst arī zobārstniecības pakalpojumu nodrošināšana. Valsts apmaksāts zobārstniecības pakalpojums bērniem tiek nodrošināts ārsta prakses vietās, kuras ir noslēgušas līgumu ar Nacionālo veselības dienestu. Dobeles novada teritorijā līgumattiecības ar Nacionālo veselības dienestu ir 10 zobārstniecības speciālistiem 5 zobārstniecības praksēs un SIA "Mutes veselības un zobārstniecības kabinetā "Zobu feja"". Kopumā Dobeles novada teritorijā darbojas 10 zobārstniecības prakses, SIA "Polleks", IK "GabDent", kā arī SIA "Mutes veselības un zobārstniecības kabinets "Zobu feja"", kuri sniedz zobārstniecības un zobu higiēnas pakalpojumus.

Reizi gadā bērniem tiek apmaksāta zobu higiēna vecumā no 2 līdz 18 gadiem. Divas reizes gadā zobu higiēnas pakalpojumus bērni var saņemt 7, 11 un 12 gadu vecumā, minēto pakalpojumu pašvaldības administratīvajā teritorijā nodrošina SIA "Mutes veselības un zobārstniecības kabinets "Zobu feja"".

Pašvaldībā ir pieejami klientu vajadzībām atbilstoši, droši, funkcionāli moderni, augstas kvalitātes laboratorijas pakalpojumi, kurus nodrošina trīs pakalpojuma sniedzēji – SIA "Dobeles un apkārtnes slimnīca" laboratorija, SIA "E. Gulbja laboratorija" Dobeles filiāle un SIA "Centrālā laboratorija" divas Dobeles filiāles un Auces filiāle.

Pašvaldība saskaras ar to, ka uz virkni no valsts apmaksājamiem bērnu veselības aprūpes pakalpojumiem ir garas gaidīšanas rindas vai arī pakalpojums Dobeles novada pašvaldībā vispār nav pieejams.

Piemēram, SIA "Dobeles un apkārtnes slimnīca" netiek sniegti sekundāri veselības aprūpes pakalpojumi bērniem. Tuvākā slimnīca, kurā bērni var saņemt palīdzību iekšējā slimību, ķirurģisku saslimšanu (no 8 g.v.), apdegumu, intoksikācijas, mazo traumu (no 8 g.v.), ekstremitāšu traumu, ginekoloģisko saslimšanu, LOR slimību un traumu gadījumos un dzemdību palīdzību jauniešiem līdz 18 gadu vecumam, ir SIA "Jelgavas pilsētas slimnīca". Tuvākā slimnīca, kurā bērni var saņemt psihiatrisko palīdzību no 4 gadu vecuma, ir VSIA "Slimnīca "Ģintermuiža"" Jelgavas valstpilsētā.

Galvenie iemesli, kas apgrūtina valsts apmaksāto pakalpojumu pieejamību, ir nepietiekami ātra un vienmērīga ārstu paaudžu nomaiņa, specializācijas ārstu trūkums un nepietiekamais valsts finansējums valsts apmaksātu pakalpojumu sniegšanai.

Lai veicinātu kvalificētu speciālistu piesaisti Dobeles novadam un nodrošinātu pašvaldību un tās iestādes ar augsti kvalificētiem speciālistiem nākotnē, pašvaldība turpina atbalstīt atsevišķu profesionālo studiju specialitāšu studējošos, piešķirot ikmēneša stipendiju.

¹⁰ 2018.gada 28. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/301399-veselibas-aprupes-pakalpojumu-organizesanas-un-samaksas-kartiba>

Dobeles novada domes 2024. gada 25. aprīļa saistošie noteikumi Nr. 14 "Par Dobeles novada pašvaldības stipendiju piešķiršanas kārtību"¹¹ 4. punkts nosaka, ka stipendiju piešķir:

- studentam, kurš studē Latvijas valsts akreditētās izglītības iestādēs, apgūstot akreditētu izglītības programmu kādā no Pašvaldības domes lēmumā noteiktajām atbalstāmajām specialitātēm;
- rezidentam, kurš iegūst izglītību saskaņā ar akreditētām rezidentūras izglītības programmām medicīnā kādā no Pašvaldības domes lēmumā noteiktajām atbalstāmajām specialitātēm.

Savukārt, Dobeles novada domes 2022. gada 27. oktobra lēmums Nr. 488/19 nosaka, ka stipendijai atbalstāmās profesionālo studiju specialitātes ir:

- ārsti, ārsta speciālisti, ārstu palīgi, medicīnas māsas;
- pedagogi;
- sociālie darbinieki.

Pretendentiem mēnesī tiek piešķirta stipendija šādā apmērā:

- pilna laika augstākās izglītības programmās studējošajiem – 50 % no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas stipendijas piešķiršanas brīdī;
- rezidentūrā studējošajiem – 100% no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas stipendijas piešķiršanas brīdī.

Divu gadu laikā stipendija piešķirta divām rezidentēm 2. līmeņa profesionālajās studiju programmās medicīnā.

Neskatoties uz pašvaldības īstenotajām programmām, ārstu skaits pašvaldībā ir nepietiekams, un pašvaldībai ir jāstrādā pie citiem atbalsta instrumentiem ārstu speciālistu piesaistei darbam Dobeles novadā.

Pēdējos gados īpaši aktuāli kļuvuši bērnu psihiskās veselības jautājumi, kas cieši saistīti ar bērnu fizisko veselību, veselīgu uzturu, seksuālo un reproduktīvo veselību, atkarību jautājumiem un pieaugošu vardarbības gadījumu skaitu. Tādēļ liela uzmanība pašvaldībā jāpievērš gan bērnu psihiskās veselības, gan kopumā veselības veicināšanas un slimību profilakses jautājumiem.

No 2017. līdz 2023.gadam Eiropas Savienības fonda finansētā projekta "Veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumu pieejamības uzlabošana Dobeles novada iedzīvotājiem" ietvaros pašvaldība sadarbībā ar nozares profesionāļiem regulāri organizēja veselības veicināšanas un slimības profilakses nodarbības bērniem un viņu vecākiem, izglītojot par veselīga uztura, atkarību profilakses, seksuālās un reproduktīvās veselības, kā arī psihiskās veselības jautājumiem. 2024. gadā projekts noslēdzas. Veselības ministrija plāno projekta turpinājumu līdz 2027. gadam, tomēr finansējums tam būs daudz mazāks.

Preventīvu darbu ar bērniem par drošības un veselības jautājumiem, izglītojot bērnus par drošību uz ūdens un ledus, par drošību vasarā, kā arī par pirmās palīdzības sniegšanu, veic arī pašvaldības izglītības iestādes.

Kā jau 4.nodaļā tika minēts, nozīmīgu darbu, vadot izglītojoši interaktīvas nodarbības, lekcijas Dobeles novada bērniem un jauniešiem pašvaldībā veic DJIVC, piedāvājot plašu klāstu nodarbību un lekciju par veselības, attiecību, personiskās drošības un vardarbības mazināšanas tēmām. Centra mērķgrupa ir bērni un jaunieši vecumā no 3 līdz 25 gadiem.

Centrs piedāvā arī izglītības psihologu, psihoterapijas speciālistu, speciālā pedagoga un logopēdu konsultācijas. Centra sniegtie pakalpojumi Dobeles novada bērniem un jauniešiem līdz 25 gadiem ir bezmaksas.

Galvenie izaicinājumi saistīti ar valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu bērniem nepieejamību pašvaldības teritorijā, nepietiekamo pašvaldības finansējumu pilnvērtīga veselības veicināšanas un slimību profilakses darba nodrošināšanai bērniem no pirmsskolas līdz vidusskolas vecumam. Pašvaldībai ir rūpīgi jānosaka prioritātes un darbības jomas, lai plānotu lietderīgu

¹¹ Dobeles novada domes 2024. gada 25.aprīļa saistošie noteikumi Nr. 14 "Par Dobeles novada pašvaldības stipendiju piešķiršanas kārtību". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/351751-par-dobeles-novada-pasvaldibas-stipendiju-pieskirsanas-kartibu>

pieejamo budžeta līdzekļu izlietojumu veselības aprūpes un veselības veicināšanas jomas sakārtošanai novadā. Tāpat jāstrādā pie nemotivēto bērnu un jauniešu iesaistes veselības veicināšanas un slimību profilakses nodarbībās un aktivitātēs.

7. Likumpārkāpumu profilakses darbs ar bērniem

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pants noteic pašvaldības pienākumu bērnu likumpārkāpumu profilaksei. Atbilstoši tam Valsts policija un pašvaldības policija aktīvi iesaistās bērnu un jauniešu neformālās izglītības pasākumos, lai skaidrotu bērniem uzvedības normas sabiedrībā, radītu viņos cieņas pilnu attieksmi pret citu tiesībām, godu un pašcieņu, pret sadzīves noteikumiem, audzinātu bērnos apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā.

Pašvaldības policijas uzdevums nepilngadīgo jomā ir veikt preventīvus pasākumus nepilngadīgo personu likumpārkāpumu novēršanai, savas kompetences ietvaros nodrošināt sabiedrisko kārtību skolās un to teritorijās, kā arī sadarboties ar valsts un pašvaldības iestādēm nepilngadīgo personu problēmu risināšanas jautājumos. Pašvaldības policija mācību laikā nodrošina regulāras patruļas Dobeles novada izglītības iestāžu apkārtnē.

Likumpaklausības audzināšanā un likumpārkāpumu profilakses kontekstā, sadarbojoties Valsts policijai, pašvaldības policijai un pašvaldības izglītības iestādēm, regulāri tiek plānotas, organizētas un nodrošinātas tikšanās ar pašvaldības izglītības iestāžu audzēkņiem, kuru laikā pašvaldības policijas amatpersonas iepazīstina bērnus ar būtiskākajiem drošības nosacījumiem sabiedriskās (publiskās) vietās, bērnu individuālo drošību, sastopoties ar dažādu sociālo grupu pārstāvjiem, bērnu drošību internetā. Vienlaikus gan policijas amatpersonu informatīvā stāstījumā, gan diskusijās ar bērniem tiek apskatītas aktuālas problēmas, kā piemēram, par atkarību izraisošām vielām, fizisko un emocionālo vardarbību, to atbildību Bērnu tiesību aizsardzības likuma izpratnē. 2024. gadā pašvaldības policija 33 reizes apmeklēja izglītības iestādes ~~33 reizes~~. Pašvaldības policija ik gadu maija beigās piedalās DJIVC organizētajā Karjeras attīstības atbalsta pasākumā "Profesijas, kas sargā dzīvības", kad pašvaldības policijas telpās tiek uzņemti Dobeles novada izglītības iestāžu audzēkņi (pirmklasnieki), kuriem tiek skaidrota drošība uz ūdens, ceļu satiksmes noteikumi (atbilstoši vecumam), kā arī izrādīti Pašvaldības policijas rīcībā esošie speciāldzēkļi un izveidotais koordinācijas centrs.

Atbilstoši normatīvajā regulējumā noteiktajai kompetencei bērnu tiesību aizsardzības jomā pašvaldības policija veic un nodrošina administratīvo pārkāpumu izmeklēšanu un pierādījumu nostiprināšanu administratīvo pārkāpumu procesos, kurus izdarījuši bērni. Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centra uzturētās Administratīvā procesa izmeklēšanas atbalsta sistēmas datiem Pašvaldības policija 2024. gadā uzsākusi un veikusi izmeklēšanu 117 administratīvo pārkāpumu procesos atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma:

- 77. pantam (ar alkoholiskajiem dzērieniem, citām apreibinošām vielām vai enerģijas dzērieniem saistīti pārkāpumi, kurus izdarījuši bērni) - 34 procesi;
- 78. pantam (ar tabakas izstrādājumiem, augu smēķēšanas produktiem, elektroniskajām smēķēšanas ierīcēm un to uzpildes tvertnēm saistīti pārkāpumi, kurus izdarījuši bērni) - 66 procesi;
- 79. pantam (bērna iesaistīšana smēķēšanā, alkoholisko dzērienu, citu apreibinošu vielu vai enerģijas dzērienu lietošanā) - 2 procesi;
- 81. pantam (fiziska un emocionāla vardarbība pret bērnu) - 6 procesi;
- 83. pantam (bērna atstāšana bez uzraudzības) - 6 procesi;
- 87. pantam (bērna, kurš nav sasniedzis 16 gadu vecumu, atrašanās publiskā vietā nakts laikā bez pilngadīgas personas, kura atbildīga par bērna uzraudzību, klātbūtnes) - 3 procesi.

Visi administratīvā pārkāpuma procesi nodoti izskatīšanai pašvaldības administratīvās komisijas bērnu lietu apakškomisijai. 2024. gadā pašvaldības policijā reģistrēti 3310 notikumi, no tiem 209 saistīti ar nepilngadīgajiem.

2024.gadā darbs tiek turpināts, un, lai kontrolētu nepilngadīgo iespējas Dobeles novada administratīvās teritorijas tirdzniecības vietās iegādāties alkoholiskos dzērienus, enerģijas dzērienus vai tabakas izstrādājumus, pašvaldības policija sadarbībā ar Valsts policiju, saskaņā ar Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likuma¹² 12. panta piektajā daļā un 15. panta pirmajā daļā, Enerģijas dzērienu aprites likuma¹³ 6. pantā un Alkoholisko dzērienu aprites likuma¹⁴ 15. panta trešajā un ceturtajā daļā noteikto kompetenci un atbilstoši Ministru kabineta 2023. gada 5. decembra noteikumu Nr. 697 “Kontrollirkuma noteikumi”¹⁵ prasībām, nolūkā kontrolēt normatīvajā regulējumā noteiktos aizliegumus pārdot alkoholiskos dzērienus, enerģijas dzērienus personām, tabakas izstrādājumus, augu smēķēšanas produktus, elektroniskās smēķēšanas ierīces un uzpildes tvertnes personām, kuras jaunākas par 18 gadiem, regulāri plāno, organizē un nodrošina kontrollirkumu izdarīšanu Dobeles novada administratīvās teritorijas tirdzniecības vietās.

II. Galvenās problēmas bērnu tiesību aizsardzības jomā

Programmas izstrādes laikā tika analizētas galvenās problēmas bērnu tiesību aizsardzībā. Diskusiju un aptauju rezultātā secināts, ka aktuālākās problēmas Dobeles novadā ir saistītas ar :

- mācību, uzvedības grūtībām, nevēlēšanos apmeklēt skolu un neefektīviem risinājumiem izglītības iestādēs, atbalsta personāla trūkumu;
- atbilstošu programmu un skolu trūkumu novadā un valstī bērniem ar uzvedības grūtībām;
- nepietiekamiem resursiem, lai nodrošinātu bērnu drošību un labklājību;
- nepietiekamām programmām un projektiem nepilngadīgo noziedzības prevencijai;
- pašvaldības, izglītības un veselības aprūpes iestāžu darbinieku nepietiekamām zināšanām par bērnu attīstību, bērnu tiesībām un to, kā atpazīt un novērst dažādus riskus;
- problēmsituācijām ar izglītības iestādēm (bērnu un viņu vecāku, aizbildņu grūtības veidot attiecības ar pedagogiem, vienaudžiem);
- bērnu mentālās veselības problēmām;
- smēķēšanu, citu atkarības izraisošu vielu lietošanu ģimenē, vienaudžu vidū;
- fizisku un emocionālu vardarbību pret bērniem, kibervardarbību, kas var izpausties kā izsmiešana internetā, apmelošana, draudi, privātās informācijas izplatīšana;
- saskarsmes problēmām ģimenē;
- zemiem ģimenes ienākumiem, lielām parādsaistībām, neprasmi plānot finanses;
- nepilno ģimeņu vecāku grūtībām nopelnīt iztiku, vienlaicīgi audzinot un aprūpējot bērnus;
- zemām vecāku sociālajām, sadzīves prasmēm, zemu izglītību, motivācijas trūkumu iesaistīties prasmju attīstīšanā;
- nepiemērotiem sadzīves apstākļiem;
- grūtībām audzināt bērnu ar mācību, uzvedības problēmām, autismu, garīga rakstura traucējumiem;
- adaptācijas grūtībām bērniem, kuri ievietoti audžuģimenēs vai institūcijās;
- institūciju sadarbību bērnu drošības un labklājības nodrošināšanā;

¹² Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/282077-tabakas-izstradajumunbsptabakas-aizstajejproduktu-augu-smekšanas-produktu-elektronisko-smekšanas-iericu-un-to-skidrumu-aprites-likums>

¹³ Enerģijas dzērienu aprites likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/280078-energijas-dzerienu-aprites-likums>

¹⁴ Alkoholisko dzērienu aprites likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/88009-alkoholisko-dzerienu-aprites-likums>

¹⁵ Ministru kabineta 2023. gada 5. decembra noteikumi Nr. 697 “Kontrollirkuma noteikumi”. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/348027-kontrollirkuma-noteikumi>

- atbalsta mehānismu trūkumu ģimenēm/bērniem, kuri saskaras ar bērna audzināšanas grūtībām vai cita veida grūtībām (piemēram, atbalsta grupas vecākiem vai bērniem, ja bērns lieto atkarību izraisošas vielas, klaiņo, cieš no vienaudžu vardarbības, ir ar uzvedības vai mācīšanās grūtībām, ilgstošām veselības problēmām vai invaliditāti utml.);
- savlaicīgi pieejamu, atbilstošu veselības aprūpes pakalpojumu trūkumu bērniem un jauniešiem novada teritorijā;
- ģimeniskai videi pietuvinātu ārpusģimenes aprūpes formu (audžuģimenes, aizbildņu ģimenes) trūkumu gadījumos, kad nepieciešams bērnam nodrošināt ārpusģimenes aprūpi.;
- nepietiekamu infrastruktūru saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējām jauniešiem ar ierobežotām iespējām (sociālie, ekonomikas un ģeogrāfiskie šķēršļi; funkcionāli traucējumi un/vai invaliditāte).

III. Rīcības plāns 2025.-2027.gadam

Nr.	Uzdevums	Sasniedzamais rezultāts	Atbildīgā institūcija/ speciālists	Iesaistītās institūcijas/ speciālisti	Īstenošanas laiks		
					2025	2026	2027
1.rīcības virziens							
Sabiedrības informēšana par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem							
1.1.	Izstrādāt un īstenot informatīvas kampaņas (pašvaldības mājaslapa, e-klase, sociālie tīkli, plakāti, bukleti), lai informētu par bērnu tiesībām, to pārkāpumiem un iespējām meklēt palīdzību	Bērni, viņu vecāki, pedagogi kļūst labāk informēti par bērnu tiesībām un to aizsardzību	BTA speciālists	SG, BT, SD, IP, DJIVC	x	x	
1.2.	Izveidot pašvaldības mājaslapā sadaļu par bērnu tiesībām, lai būtu pieejama aktuālā informācija, kontaktinformācija un saites uz citiem noderīgiem resursiem	Uzlabota interese un iespēja viegli piekļūt aktuālajai informācijai par bērnu tiesībām, kas palielina sabiedrības informētību	BTA speciālists	SA nodaļa	x		
1.3.	Rīkot lekcijas, diskusijas un nodarbības izglītības iestādēs	Mainījusies izpratne un attieksme pret bērnu tiesībām un to aizsardzības nozīmi, radot atbalstošu vidi bērniem	Izglītības iestādes	IP, DJIVC	x	x	
1.4.	Izplatīt informatīvos materiālus (brošūras, plakātus, bukletus) veselības aprūpes iestādēs, skolās, pirmsskolas izglītības iestādēs, bibliotēkās un citās publiskās vietās	Sabiedrība kļūst labāk informēta par bērnu tiesību aizsardzību, par pieejamām atbalsta iespējām	SG, BTA speciālists	Izglītības iestādes, SD, KP (bibliotēkas, kultūras un tautas nami)	x	x	
1.5.	Regulāri veikt statistikas datu apkopošanu un analīzi bērnu tiesību aizsardzības jomā	Organizētas regulāras starpinstiūciju sanāksmes, aktualizēti Bērnu tiesību aizsardzības programmas rīcības	SG, BTA speciālists	BT, IP, PP, SD	x	x	

		plānā izvirzāmie uzdevumi, analizēta to izpilde				
2.rīcības virziens						
Bērnu drošības un labklājības uzlabošana						
2.1.	Turpināt izvietot videonovērošanas kameras vietās, kur ir paaugstināts risks bērnu drošībai	Uzlabojas drošība vietās, kur pulcējas bērni un jaunieši	PP	IT nodaļa	x	x
2.2.	Īstenot izglītojošas programmas vecākiem par bērnu audzināšanu, veselīgu dzīvesveidu un drošību	Nodrošināta labvēlīgāka vide un izpratne par bērnu drošību un veselīgu dzīvesveidu, samazināts bērnu tiesību pārkāpumu skaits ģimenēs	BTA speciālists, SD, PP	DJIVC, izglītības iestādes	x	x
2.3.	Pilnveidot sadarbību ar izglītības iestādēm, lai īstenotu kopīgas programmas bērnu drošības un labklājības veicināšanai	Uzlabotas bērnu un jauniešu savstarpējās attiecības, veicināta izpratne par viņu tiesībām un pienākumiem	BTA speciālists	Izglītības iestādes, SD, PP, DJIVC	x	x
2.4.	Iekļaut izglītības iestāžu attīstības un darba plānos vardarbības prevencijas un atkarību profilakses pasākumus	Uzlabotas bērnu un jauniešu savstarpējās attiecības, veicināta izpratne par viņu tiesībām un pienākumiem	Izglītības iestādes	IP, SD	x	x
2.5.	Organizēt saskaņotas pārbaudes skolās, pieaicinot kinologus	Uzlabota bērnu un jauniešu drošība skolās, samazinājusies atkarību izraisīto vielu lietošana bērnu un jauniešu vidū	PP	Izglītības iestādes, DJIVC, PP	x	x
3.rīcības virziens						
Atbalsts ģimenēm ar bērniem						
3.1.	Izveidot atbalsta grupas vecākiem, lai dalītos pieredzē un meklētu atbildes uz jautājumiem bērnu audzināšanā, ģimenes labklājības uzlabošanā	Veicināta bērnu un jauniešu labbūtība, uzlabotas savstarpējās attiecības ģimenē	BTA speciālists, SD	DJIVC, izglītības iestādes	x	x
3.2.	Nodrošināt pieejamu veselības aprūpi bērniem un viņu ģimenēm	Uzlabota bērnu un jauniešu labbūtība, savlaicīga palīdzības	BTA speciālists	Medicīnas iestādes, SD,	x	x

		sniegšana nepieciešamības gadījumā					
3.3.	Nodrošināt pieeju psihologiem, sociālajiem darbiniekiem un citiem speciālistiem, lai sniegtu konsultācijas ģimenēm ar dažādām problēmām	Pilnveidotas atbalsta iespējas ģimenēm krīzes situācijās	BTA speciālists	IP, DJIVC, SD	x	x	x
3.4.	Paplašināt pieejamo speciālistu loku, kas sniedz atbalstu ģimenēm ar bērniem	Veicināta bērnu un jauniešu labbūtība, uzlabotas savstarpējās attiecības ģimenē	IP, SD	DJIVC, izglītības iestādes	x	x	x
3.5.	Pilnveidot un nodrošināt sabiedrības informēšanu par audžuģimenes un aizbildnības nozīmīgumu	Samazināts bērnu sociālās aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits	BT	SA nodaļa	x	x	x
3.6.	Nodrošināt atbalsta pasākumu un speciālistu (karjeras konsultantu, mentoru, jaunatnes darbinieku, sociālo darbinieku, sociālo pedagogu) pieejamību dažādām jauniešu mērķauditorijām	Pilnveidotas atbalsta iespējas bērniem, jauniešiem un viņu ģimenēm	DJIVC, SD	BTA speciālists, IP	x	x	x
4.rīcības virziens							
Izglītības nodrošinājums, saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas							
4.1.	Nodrošināt Dobeles novada pašvaldības rīcības programmas "Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2024. – 2028. gadam" īstenošanu	Samazinājies neattaisnoti kavēto stundu skaits, uzlabojušās izglītojamo sekmes mācībās	IP	BTA speciālists, izglītības iestādes	x	x	x
4.2.	Nodrošināt skolotājiem regulāru apmācību par bērnu tiesībām, to pārkāpumiem un to, kā atpazīt un ziņot par iespējamajiem riskiem	Uzlabotas skolotāju zināšanas un prasmes problēmsituāciju un risku atpazīšanā un novēršanā	IP	BTA speciālists, PIUAC, DJIVC, izglītības iestādes	x	x	x
4.3.	Palīdzēt skolotājiem attīstīt prasmes, kas nepieciešamas, lai veidotu drošu un	Uzlabota bērnu un jauniešu labbūtība, mācību vide	IP	BTA speciālists,	x	x	x

	atbalstošu mācību vidi, kurā visi bērni justos vērtīgi un aizsargāti				PIUAC, DJIVC, izglītības iestādes			
4.4.	Radīt iespējas bērniem brīvi izteikt savas domas un bažas, ja viņi jūtas apdraudēti vai aizskarti	Radīta drošība bērniem un jauniešiem brīvi izteikt savas bažas krīzes situācijās	IP, BTA speciālists	Izglītības iestādes, SD, BT	x	x	x	
4.5.	Pilnveidot jauniešu un dienas centru darbu, kur bērni un jaunieši varētu pavadīt brīvo laiku un attīstīt savas prasmes	Palielinātas bērnu un jauniešu lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas	DJIVC, SD	IP, izglītības iestādes, BTA speciālists	x	x	x	
4.6.	Veicināt jauniešu ar ierobežotām iespējām iesaistīšanos saturīgā brīvā laika pavadīšanas aktivitātēs un pasākumos	Palielinātas bērnu un jauniešu saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas, integrācija sabiedrībā	DJIVC	SD, izglītības iestādes, KP, SP	x	x	x	
4.7.	Sekmēt jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanu, nodrošinot mobila darba ar jaunatni aktivitātes pēc iespējas tuvāk viņu dzīvesvietai vietās, kur nav jauniešu centra	Samazināts jauniešu ar sociāli riskantu uzvedību skaits	DJIVC	SD, KP, SP	x	x	x	
4.8.	Regulāri veikt izglītošanas darbu ar bērniem un jauniešiem veselības veicināšanas, uzvedības korekcijas, karjeras izglītības un līdzdalības veicināšanas jomā (nodarbības, konsultācijas, atbalsta grupas, aktivitātes, pasākumi, apmācības)	Samazināts jauniešu ar sociāli riskantu uzvedību skaits	DJIVC	IP, izglītības iestādes	x	x	x	
5.rīcības virziens								
Likumpārkāpumu prevencijas darba pilnveidošana								
5.1.	Izstrādāt sistēmu, lai laikus identificētu bērnus un ģimenes, kurām ir paaugstināts risks iesaistīties likumpārkāpumos, piemēram, bērnus no nelabvēlīgām	Samazināts jauniešu ar sociāli riskantu uzvedību skaits	BTA speciālists	SD, izglītības iestādes	x	x	x	

	ģimenēm, bērnus ar mācību grūtībām, bērnus, kas jau ir nonākuši konfliktā ar likumu								
5.2.	Izstrādāt individualizētus atbalsta pasākumus bērniem un ģimenēm, kas ir identificēti kā riska grupa	Samazināts bērnu tiesību pārkāpumu un vardarbības gadījumu skaits ģimenēs, veicināta bērnu un jauniešu labbūtība	SD	Izglītības iestādes	x	x	x		x
5.3.	Nodrošināt sadarbību ar policiju un citām tiesībsargājošajām institūcijām, lai nodrošinātu, ka bērni, kas ir nonākuši konfliktā ar likumu, saņem nepieciešamo palīdzību un atbalstu	Samazinājies bērnu un jauniešu atkārtotu likumpārkāpumu skaits	BTA speciālists	SD, DJIVC, izglītības iestādes, PP	x	x	x		x
5.4.	Organizēt reidus bērnu un jauniešu pulcēšanās vietās	Samazinājies bērnu un jauniešu likumpārkāpumu skaits	PP	SD, DJIVC	x	x	x		x

APZĪMĒJUMI:

BT – Dobeles novada Bāriņtiesa;
 BTA speciālists – Bērnu tiesību aizsardzības speciālists;
 DJIVC – Dobeles Jaunatnes iniciatīvu un veselības centrs;
 IP – Dobeles novada Izglītības pārvalde;
 IT nodaļa – Informācijas tehnoloģiju nodaļa;
 KP – Dobeles novada Kultūras pārvalde;
 PIUAC – Dobeles Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs;
 PP – Dobeles novada Pašvaldības policija
 SA nodaļa – Sabiedrisko attiecību nodaļa;
 SD – Dobeles novada Sociālais dienests;
 SG – Dobeles novada Sadarbības grupa bērnu tiesību aizsardzības jomā;
 SP – Dobeles novada Sporta pārvalde

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis